





— ·
R

9369



TRACTATUS *Cost. de*
DE MODO *Comp. de*
~~ORANDI~~ I, ET *Ex. de*
No. Parais.
MEDITANDI.

AD NOVITIORVM
exercitium editus.

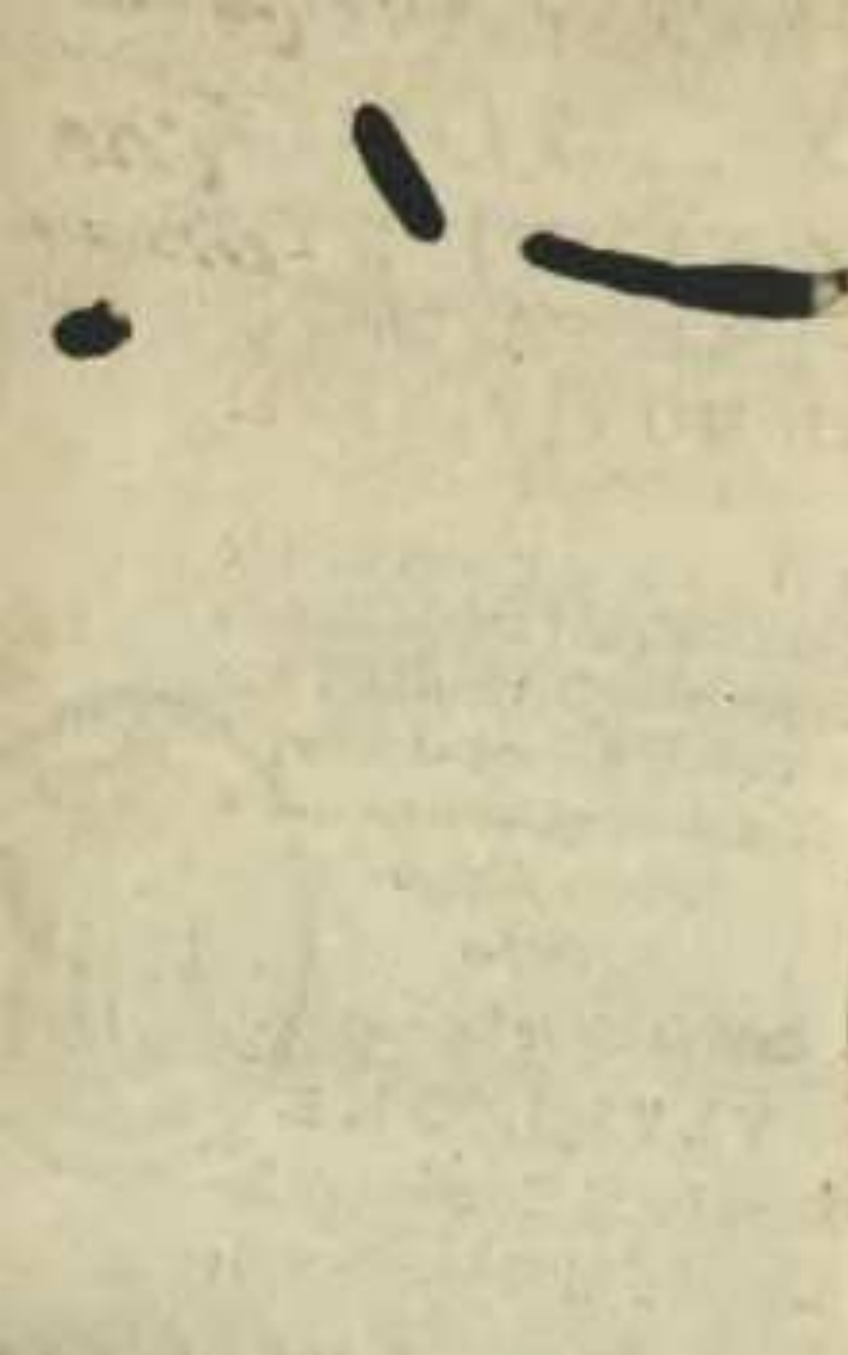
AD INSTANTIAM
fratris Feliciani Coelho Doctoris
Conimbricensis, & Abbatis Mo-
nasterij Deiparae ab exilio,
Cisterciensis Ordinis, ci-
uitatis Vlyssipo-
nensis.



Cum facultate Superiorum.

VLYSSIPONE.

Apud Petrũ Craesbeeck Re-
gium typographũ, año 624.



FACULTATES.

Vidimus tractatum istū
de oratione; est satis cō
formis iis, que tractantur à
SS. Patribus, & contēplatiuis
viris: proindeq; ut valde fru
ctuosum, & dignū iudicamus
qui typis mādetur. Olyssippo
ne in Conuentu S. Domini
ci, die 28. Iulij 1624.

Fr. Thomas de S. Domí
nico Magister.

F. Antonio de Sequeira.

*Vista a aprovaçãõ dos Reue
rendos Padres Mestres, pode
se imprimir.*

Bispo Inquisidor Geral.

Podese imprimir este tra-
tado, Lisboa 2. de Agosto
de 1624.

Damiaõ Viegas.

Podese imprimir este tra-
tado, e não correrá sem
primeiro tornar a esta mesa
para se taixar. Lisboa 13. de
Agosto de 1624.

Moniz. Araujo.
D. de Mello.

CHARISSI-
MIS FRATRI-

bus, nouitijs, ac profes-
sis iunioribus Ordinis
Cisterciensis, nostræ Cō-
gregationis Sanctæ Ma-
riæ de Alcobatia
huius Lusita-
niæ Reg-
ni.

FRATER FELICIA-
nus Coelho Doctor Conim-
bricensis Abbas Monaste-
rii Deiparæ in Ægyptum
exulis Ciuitatis Vlyssip-
ponensis offerre.



A Nctissimus
Mediolani præ
sul ~~_____~~
dinalis Carolus

Borromæus, quæ si vnū
de paradisi fluminibus,
verissime flumen Dei
repletum est aquis, Spi-
rito Sancto repletum,
ac locupletatum ab eodē
spiritualis infusionis ina-
bre. Vndē, & verbo, &
exemplo fluentia gratiæ
propinavit in populos,
& paravit cibum illorū.
Atq; ex ipsa diuinæ pie-
tatis

tatis prouidentia, ita est
præparatio eius, ipse
beatissimus Carolus, tã-
quam perennis fluuius in
riuos diriuatus, & riuos
inebrians, plures è disci-
pulis (quos ferè omnes
sancta Romana Ecclesia
in præcipuos sui regimi-
nis ministros elegit) de-
uotionis, ministetij, ac
magisterij sui reliquerit
successores. Vnus igitur
ex præcipuis tanti præ-
ceptoris discipulus, talif-
què scholæ magister hu-

iufmodi de modo orādi,
& contemplandi opuscu-
lum componit. Hoc ego
vt primum vidi, & legi,
& perlegi, prælo cōmit-
tere decreui: quod deuo-
tiffima Autoris permī-
fit charitas: tacito tamē
eius nomine: fic enim
modestiffima ipfius hu-
militas imperauit. Illud
autē in gratiam præfer-
tim ædificationis vestræ
imprimi feci, chariffimi
fratres, ac cōmiliones
mei, qui abrenuntiantes
pro-

proprijs voluntatibus
Dño Christo Rege vero
militarum benedictiæ for-
tissima, ac præclara ar-
ma assumitis. Cũ enim
prima, ac præcipua san-
ctissimi Patris, ac legisla-
toris nostri Benedicti
nos hortetur admonitio,
vt quidquid agendũ in-
choamus bonum, à Dño
perfici instãtissima ora-
tione deprecemur: quod
& ipse sæpè aliàs in regu-
la cõmendat, & nostræ
cõstitutiones præscribunt
&

& vos à magistris vestris
assiduè instructione do-
cemini, & assidua
exercitatione, semel, at-
que iterum experimini;
quid vobis vtilius, quid
honestius, quid iucun-
dus offerre possem, quã
orandi, ac cõtemplandi
modum? Non aliter cer-
té, quã si philosophiæ
tironibus modum disse-
rendi, ac sciendi philoso-
phus offerrem. Accipite
igitur à me gratanter,
amantissimi, istam dile-
ctio

orationis meæ diligentia;
atq; hoc deuotioris opus
excipite, & efficaciter cõ-
plete. Memores interim
& maximi eius benefi-
cij, & minimi obsequij
mei in vestris orationi-
bus apud Deum, orate,
contemplamini, Valete.



1875

...

...

...

...

...

...

...

...

...

TABVLA HVIVS
Tractatus.

I.

Quid sit oratio, & quotu-
plex. fol. 1.

Cap. II.

Quàm necessaria sit oratio men-
talis. fol. 3.

Cap. III.

Respondetur difficultatibus in
hac materia occurrentibus.
fol. 7. vers.

Cap. IIII.

Proponuntur quedam media ad
orationis studium maiore cum
fer.

feruore suscipiendum. ii!

Cap. V.

Cum oratione ~~et~~ mortificationem. 15

Cap VI.

Praxis faciendi orationem mentalem. 18.

Cap. VII.

Quam viam quilibet in exercitio orationis, seu meditationis tenere debeat. 24.

Cap. VIII.

Modus in meditando obseruāndus. fol. 26,

Cap. IX.

Exemple

Exempla meditationum 30

Cap. X.

De exercitijs rationem mentalem faciendo, & de fructu ex illa colligendo. 62. vers.

Cap. XI.

Modus pugnandi contra distractiones meditationem impediētes. 64. vers.

Cap. XII.

De orationibus iaculatorijs, seu tertio orationis genere. 71.

Cap. XIII.

De presentia Dei, & utilitate huius exercitij. 74.

Cap.

Cap. XIV:

Qua in consistat hoc exerci-
tium.

Cap. XV.

Quid communicaturus, Missam
vê lecturus, vel auditorus fa-
cere debeas. fol. 82.



TRACTATUS

DE MODO ORAN-

di.

CAPVT I.

*Quid sit oratio & quo-
tuplex.*



Ratio est mentis
in Deum eleuatio,
estque duplex, vo-
calis, & mentalis:

De vocali, qua iure merito fre-
quenter vtimur, quæque etiã
communis est, & publica, san-
cteque ab Ecclesia pro bene-
ficio populi, vt cum ministris

A

Eccle-

De modo orandi

Ecclesie in orando concordet, in ~~instituta~~, non est nobis hic sermo ~~verum de mentali~~, ut quæ excellentior ~~in~~ vocalem perficiat. Nam vocalis dirigitur ad mentalem non contra: non enim respicit? Deus verba deprecantis, sed cor illius, quia cum oratio sit mentis in Deum eleuatio, nec à Deo exauditur, nec bene fit, nisi cordis facta eleuatione. Hinc dicitur quod nisi cor oret, in vanum lingua laboret, hinc & Anna Samuelis mater orabat: *Ut penitus non audiretur vox.* & voti compos. facta est, & multum motis.

1. Regi.

& meditando. 2

motis labijs solo corde, *Clamauerunt ad Deum, & exaudiuit eos: c* contra alij voce magna
~~.....~~, nihil tamen a

Thren.
2.

Deo obtinuerunt. Porro oratio mentalis de qua hic præcipue tractamus, est operatio trium potentiarum animæ, memoriæ, intellectus, & voluntatis, qua ipsarum actus circa veritatem & mysteria per fidem Catholicam nobis proposita & edocta exercentur, quaque discimus cum Deo familiariter loqui intra nosmetipsos, petentes ab ipso dona & gratiam, vt salutem perfectionemque nostram recte

A 2

opc.

De modo orandi

operari possimus.

Tria verò sunt genera orationis mentalis, vna est extraordinaria, nuncupata ~~in~~ ~~super~~ ~~naturalis~~ ~~et~~ ~~sublimis~~, & specialissima, à S. Patribus vocata diuina, & plusquam humana scientia, vt cū ex abundātia deuotionis, mēs ita eleuatur, & accenditur, vt cum ad Deum se conuerterit præ amoris erga illum magnitudine etiam petitionis suæ obliuiscatur. Verum de hac non hic agitur, quia est potius perfectorum quam incipientium, quibus hic loquimur. Altera est ordinaria, quæ consistit in exercitio trium po-

tentiarum animæ, & de hac tractabimus hic. Tertia est exercitium ~~mentis~~ Dei per orationes iacularorias, de quo infra.

CAPVT II.

Quam necessaria sit oratio mentalis.

SI homo nō studuerit cognoscere miseriam & debilitatem suam in ijsque perpēdendis non se exercuerit, nunquam in via Domini progressum faciet, nunquam in oratione sciet petere id, quod sibi necessarium, aut conueniēs

A 3 fuerit,

De modo orandi

fuerint aut saltem idipsum nō
faciet cum debito feruore ac
zelo. Hinc ~~hinc~~
noscentes semetiplos, nec de-
fectus proprios inspicientes
misere delusi, de semet præ-
sumunt, quæ non præsumerēt
si se cognoscerent.

Quare necessaria est tum
meditatio, quia mōstrat quid
desit, tum oratio, quia impe-
trat, nec desit : deinde medi-
tatio detegit pericula caden-
di in peccata, quibus expositi
sumus, oratio impetrat, vt ea
euitare possimus. hinc Psal-
mista ait : *Beatus vir qui in le-
ge Domini meditatatur die ac,*

Pf. i

nocte. Et S. Augustinus. Intellectus cogitabandus est principium omnis boni. nam inde nascitur cognitio sui ipsius, & illud, *Nosce te ipsam*, quod tanti fecere ipsi gentiles philosophi. Qui enim bene considerauerit suas misérias, malas inclinationes, & peccata, se humiliabit, ac despiciet, considerans quã male Deo seruiuerit quamq; grauius eũdem offenderit: item cõfitebitur se qualibet castigatione, & aduersitate dignũ, taliq; cõsideratione animã suã a peccatis expurgabit, & virtutibus replebit hinc psal. rogat

De modo orandi

Deum: *Da mihi intellectum, & scrutaber legem tuam, & custodiam illam, in toto corde meo.*

Pf.
118.

Contra qui in hunc exercitium non frequentat, licet alioquin bona habeat ta- lenta, periculum grande in- currit perdendi se iuxta psal- mistam: *Nisi quod lex tua medi- tatio mea est, tunc forte periissem in humilitate mea.*

Pfal.
118.

De huius exercitij omissio- ne conqueritur Ieremias pro- pheta: *Desolata est omnis terra, quia non est qui recogitet corde. nec sine ratione. Quis enim vel unum peccatum mortale admittere auderet, si confide- raret*

& meditati. 5

raret tantam eius esse grauitatem, vt opus fuerit Deum naturam induere humanam, mortemque acerbissimam pati, vt satisfaceret pro eo? Et quis se peccato obstringere auderet, qui perperderet sedulo pro vno solo peccato. mortali æternas in inferno pœnas sustinendas, iuxta illud: *Disceditis à me maledicti in ignem æternum.*

Hinc merito S. Thomas A *Matt.*
quinas ait; se intelligere non ^{25.}
posse, aut capere quomodo
homo in peccato mortali cõ-
stitutus ridere possit, aut hila-
ris existere, cum non sit certus
se vel per momentũ victurũ.

Magni

De modo orandi

Magni itaque ponderis est meditatio, multumque Christiano homini maxime religioso necessaria, ut quæ oculos aperiat, & quomodo res quælibet sese habeat, manifestet, & medium sit ad finem nostrum, qui est beatitudo æterna, consequendum aptissimum. Nam uti medici singulis ferè morbis corporalibus particularia norunt adhibere medicamenta, sic & meditatio, teste Theodoro, contra singulas infirmitates spirituales suggerit remedia. quo fit ut illis sanatis, passionibus domitis imper-

fe.

& meditati. 6

fectionibus superatis nihil sit
quod nos in via ad cælestem
patriam

Hæc autem meditatio ma-
xime necessaria est religiosis,
vt dictum est, quia is, vt di-
cere solebat Ioannes Abbas,
similis esse debet homini ha-
benti à sinistra ignem, & à
dextra aquam, vt nempe, si
ignis malæ cogitationis suc-
census fuerit, ad manum ha-
bear orationis, ac medi-
tationis aquam ad
eum extinguen-
dum subi-
to.

*In vitis
Patrii.
l. 3. n.
209.*

Cap.

De modo orandi

CAPVT. III.

Respondeatur quibus difficultatibus in hac materia occurrentibus.

DVæ sunt difficultates cū hoc exercitio quasi coniunctæ, quæ multos ab eodē deterrete solent. i. Est mortificatio corporis per pœnitentias. & asperitates à seruis Dei etiam olim adhibitas, vt animæ illud subijciatur. Hic nōnulli se excusant dicentes se non posse ieiunare, pedibus nudis incedere, disciplinas seu flagellationes, aut similes asperitates

& meditandi. 7

ritates adhibere ob corporis,
& complexionis suae debilitatem.

Respondeo, licet ei qui in virtutibus viaque Domini progressum facere desiderat necessaria sit mortificatio: verumtamen esse quod, uti non omnes easdem habent corporis vires, & constitutionē, ita nec easdem habeant à Deo gratias, adeo ut nec possint, nec debeant eandem omnes in hisce exercitijs regulā modumque obseruare, cum ex praecepto Spiritus sancti, *Rationabile esse debeat obsequium nostrum.*

Vult

De modo orandi

Col. 3. Vult quidem Deus vt nos mortificemus, non tamē vult vt nos occidamus, atq; hinc nemo debet ab hoc exercitio deterreri, cum id non exigat, vt quicquam supra vires nostras aggrediamur. Sed præter hanc carnis, est & alia mortificatio, spiritus scilicet & potentiarum nostrarum, ex qua non minor ab ijs qui se in ea exercitauerint, colligi potest fructus, quam ex præcedenti, quæ est corporis.

Imo hoc habet commo-
di, vt tam ab infirmis quam
à

& meditandi. 8

à fanis, tam à iuuenibas, quã
à senibus, tam à fæminis, quã
à viris exerceri possit. Nam
nec quis prætexat, se ob cor
poris imbecillitatem non pos
se carnem suam duris flagel
lis, longisque ieiunijs, aut a
lijs asperitatibus mortifica
re: non tamen habebit cau
sam excusandi se quominus
animam mortificet, eamque
Deo obedientem, ac debite
subiectam reddat, quia ne
mo dicere potest se diuina
gratia adiutum non posse vin
cere voluntatem propriam,
iram, superbiam, cæterasque
ani

De modo orandi

animi passiones, nec gulam,
linguam, aliorumque sensuum
organa cohibere, & hanc gra-
tiam quicquid tenentur petere

Ier: i.

Deo (qui dat omnibus affluē-
ter) & se in his spiritualibus
mortificationibus exercere.
Vnde hoc exercitium non im-
ponit nouam legem onus, aut
obligationem faciendi quic-
quam quod non aliunde era-
mus obligati facere.

Quod si quis pro virili sua
fecerit, quæ potest in oratio-
nis studio multum proficiet
Dei adiutus gratia, sine qua
nihil potest Refertur in vitis
Patrum, quod Abbas Lot di-
xerit

xeret Abbati Stephano: Abba
secundum virtutem meam fa *Lib. 5.*
cio modicam regulam, & par. *n. 8.*
uum ieiunium, & orationem.
& meditationem, & secundū
virtutem meam studeo. pur-
gare cogitationes meas, quid
ergo facere debeo de cætero?
Surgens senex expandit ma-
nus suas in cælū, & facti sunt
digiti eius tanquam lampa-
des ignis, & dixit ei si vis effi-
ci eris totus sicut ignis:

Altera obiectio fit à qui-
busdam asserentibus se non
esse aptos ad hoc exercitium
eo quod non dederint ope-
ram litteris ideoque nesciant

B. *dila.*

De modo orandi

dilatate materias.

Sed hi nō intelligunt exercitium hoc potius consistere in voluntate, quam in intellectu, speculatione, aut discursu adeo, vt quiuis etiam ignorantissimus, & stupidissimus in hoc sese exercere possit cū fructu & facilitate. Imo non raro idiotæ melius meditantur quam litterati, quia magis exercent affectum volūtatīs, vnde, psalmista ait. *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo & requiescam?* Quærunť Doctores, cur sibi potius pennas columbæ hūmi, quam aquilæ, aut alterius avis

Pf. 54.

avis sublimis volantis optaverit? Et respondēt ad bene meditando. ~~meditatio~~ fruire alas columbinas, & simplices, quā aquilinas, hoc est ingenia alta & sublimia. Nam si perpendis solum, quod Deus factus sit homo, natus in præsepio, mortuus in cruce, accēdetur in te amoris ignis erga ipsū. & desiderium humiliandi, & mortificandi te pro ipso, ut ipse fecit pro te, & hac sola cōsideratione traduces horā meditationis, & nemo est, qui simile nō possit instituere meditationē.

De S. Francisco legitur, quod totas noctes cōsumebat

De modo orandi:

facie in cælum eleuata, & cum lachrymis frequenter repetēdo verba ~~Deus meus~~ *Deus meus & omnia.* S. Macarius interrogatus quomodo orandum esset, respondit, non opus esse multū loqui in oratione, sed extendere manus frequenter, ac dicere: *Domine sicut vis, & scis, miserere mei,* vel instante bello: *Deus adiuua me.* Ille enim nouit quid expediat nobis.

Præterea cum tota vis orationis consistat in mouendis affectibus ijsque tam ab indoctis quam a doctis moueri, & excitari possint, vtrique se in oratione tam mentali, quā

vocali vtiliter exercere que-
unt. Nam licet verba subinde
vt in psalmis conringit, aut
sensum non intelligant, mul-
tum tamen profunt ad effe-
ctus amoris Dei, & odij pec-
catorum excitandos.

CAPVT III.

*Proponuntur quedam media
ad orationis studium ma-
iore cum feruore sus-
cipiendum.*

A. D disponendam animam
vt feruenter ac liben-
ter orationis studium aggre-
dia.

B;

De modo orandi

diatur, plurimum iuuat ardēs
desiderium proficiendi, & vir-
tutes acquirendi, Dicit enim
S. Ambrosius, Deo ita gra-
rum esse desiderium proficiē-
di in virtutibus. vt qui eo ac-
census fuerit, ditet bonis, ac
gratijs repleat. Esurientes im-
pleuit bonis: animam esurientem
satiavit bonis. Danielis oratio-
nes exuditæ sunt, Quia vir
desideriorum erat. Zachæus desi-
derauit videre Iesum. Et Iesus
non inuicatus in domum e-
ius intrat: Sapientia fons om-
nis boni, facile videtur ab his
qui diligant eam, & inueni-
tur ab his, qui quarunt eam.

Præ-

ser. 1. in

Psalm

118.

Luc. 2.

Ps. 106.

Dan.

30.

Luc. 19.

Sap. 6.

De modo orandi

Præoccupat, qui se concupiscunt.
Etc. Qui de luce vigilauerit ad
illam, non laborabit; assiden-
tem enim illam foribus suis in-
ueniet. Cogitare ergo de illo, il-
lam desiderare & esurire, Est
sensus consummatus. Christus
Dominus ait Ego sitienti dabo
de fonte aqua uitæ gratis. Verum
hæc bona desideria opere sũt
complenda: non enim suffi-
cit, quod velle adiaceat no-
bis, sed Dei gratia adiuti, ac
lumine illustrati inuenire de-
bemus, vt re ipsa bonum per-
ficiamus, quod desiderauim-
us, alioquin videbimur nõ
voluntatem habuisse, sed tan-

Apoc.
21.

De modo orandi

tum velleitatem quandam de
Prouer. qua dicitur. *Vult & non vult*
130. *piger: & rursum desideria occidunt*
pigrum, noluerunt enim quicquã
Pro *manus eius operari, tota die con-*
21. *cupiscit, & desiderat. Et sicut som-*
niat esuriens, & comedit, cum au-
tem fuerit experges factus, vacua est
Isa. *anima eius. Idem contingit*
29. *illis qui bona habent deside-*
ria, & multa in oratione se fa-
cturos promittunt, verum
postea oblata occasione, nihil
eorum præstant, imo sæpe e-
tiam contraria faciunt, cuius
rei causa est, quod eorum de-
sideria non vera ac seria fue-
rint, sed quasi somnia.

& meditati. 13

Alij tales assimulant militibus pictis, qui mucronem quidem contra hostem evaginatum tenent, sed neminē feriunt.

Isaias comparat illas mulie¹⁹⁷ri parturienti, quæ nunquam parit. *Venerunt filij vsque ad partum, & virtus non est pariendi.* Et S. Hieronymus in illa verba: *Vae pregnantibus, & nutrientibus, dicit: Vae illis animabus, quæ non perduxerunt sua genimina in virum perfectum.* Demū vti Absalon ex pulchris suis capillis suis suspensus hæsit, ^{2. Reg.} & mortuus est, ita illi cum bonis suis cogitationibus, & vel ^{18.} leita-

De modo orandi

Leuitatibus mortem sæpe subeunt æternam. Vti enim cælū operibus bonis, ita infernus plenus est bonis desiderijs.

Quare nitendum est summis viribus, vt desideria nostra effectui demus, & obseruandum id, quod monet Philosophus: *Age quod agis, & quod monuit Isaias: Siquæritis quærite.* Quem locum D. Bernardus explicans ait desideria, & affectus nostros efficaces & veros esse debere, vt *Solliciti coram Deo ambulare* probe mur, & vt gustemus bona, & spiritus consolationes; id vbi facere cæperimus, magis feruenres, ac atdentes erimus, vt

Is. 21.

Mich. 6

& meditati. 14

nouas acquiramus gratias, maioremque faciamus progressum.

Nam qui edunt me, adhuc esuriunt,
& qui bibunt me, adhuc sitient. *Ecll.*

Nam hoc est discriminis inter mundanas, & spirituales delicias, quod illæ magno cum desiderio appetantur, & habito subito vilescant: hæ verò vix appetantur, sed ubi gustatæ fuerint, appetitum magis ac magis excitent, ne cum unquam nauseam, aut fastidium generent. Vnde psalmi *Psal. 33*
sta, Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus, quasi diceret, si scire velitis, quanta dulcedine delibutus sit Dominus, gustate cum, ac probabitis nihil in mundo

De modo orandi

muando esse, quod cum Deo comparatum, non despiciat, ac insulsum videatur quē admodum cæteri cibi post mel gustatum, insipidi iudicātur.

Quapropter magno cū feruore, ac zelo quisque sese in oratione, ac Dei seruitio exercere debet simulque cogitare, quod iustus nunquam arbitretur se comprehendisse. nunquā dicat, satis esse, semper esuriat & siciat iustitiam ampliorem, semper contendat, *Vt iustificetur adhuc.* Legi potest S. Bernardus, qui inter cætera ait, nullum esse certius testimonium præsentiaē Dei quā desiderium

Philip.

3.

Matt.

5.

Apoc.

21.

Ser. 2.

de S.

Andrea

& meditandi. 15.
derium gratiæ amplioris.

CAPIT. V.

*Cum oratione coniungendā
esse mortificationem.*

VT magni in vita spiritua-
li progressus fiant, ora-
tioni coniungenda est morti-
ficatio, teste S. Bernardo in il-
la verba Cantici: *Quæ est ista
quæ ascendit per desertum sicut
virgula fumi. ex aromatibus myr-
rhe, & thuris.* ubi ait thus &
myrrham, quibus oratio, &
mortificatio designatur, odo-
rem magnum editura si con-
iungantur, paruum, aut nullū.
si

De modo orandi

si separata fuerint. Nā si quis mortificet carnem, & orationi non incumbat, qua se humiliet, in superbiam erigetur, minimeque Deo placebit, vt qui potius labiorū vitulis, hoc est orationibus, quā carnis sacrificijs delectetur, vt patet ex illo: *Nūquid manducabo carnes tauro rū, aut sanguinē hircorū potabo?*

Cōtra si quis mortificatione neglecta soli orationi incumbat, audiet, quod dicitur in Euangelio. *Quid vocatis me Dñe Dñe, & non facitis, quae dico vobis?* Dicit S Augus. duo fuisse altaria in templo Salomonis, vnū intra sancta Sanctotū, in quo incensum, & aromata cō

Osee.

14.

Ps. 49.

LUC. 6.

Ser.

253.

de rēp.

burebantur, aliud extra, vbi
occidebantur animalia sacrifi-
canda, idque vt nobis insinua-
retur mortificationē, & oratio-
nē quasi duas sorores in tēplo
nostro cōniūctas semper esse
debere, cuius rei ratio est,
quia Deus templū animæ no-
stræ ingredi nō vult, nisi in eo
pacē inueniat (*Factus est in pace
locus eius*) pacē autem nō repe-
riet ibi, nisi inordinatis passio-
nibus, & appetitibus per mor-
tificationē sopitis, aut expulsis
Hinc Paphnutius Abbas ora-
tionem eius, qui non ducit vi-
tam honestam, & temperatē,
comparabat cum spicis va-
cuīs, figuram quidem soli-

Ps. 75.

de modo orandi

tam habentibus, sed alimēto
carētibus. Alter dicebat quod
quemadmodum, nemo faciē
suā in aqua turbida cōtēplari
potest, sic nec anima perfecte
Deum possit orare, nisi à co-
gitationibus alienis fuerit ex-
purgata, Inter documenta,
quæ dedit Barlaam Iosaphat
apud Damascenum, vnū est,
quod anima â prauis affecti-
bus, inimicitia rācore, ita pur-
ganda sit instar speculi, vt pre-
ces nostræ ad Deum in subli-
me ferantur. Hoc ipsi genti-
les philosophi intellexerunt,
dum falsi sunt animam no-
stram quiescendo fieri sapien-
tio.

tiorem, nimirum mortificatis
passionibus, quæ alioquin pa-
cē internam turbant, & ho-
minē ratione & iudicio quasi
priuant, vti patet, in irato, &
frenetico, nulloq; modo per-
mittunt, vt orationi, aut medi-
tationi rectē iucumbamus.

At qui passiones mortifica-
uerit, in oratione feruens erit
fructūq; ex ea percipiet, & qua-
si beatus mūdo corde Deū videbit. *Matt. 5*

Atq; hæc omnia ferri simi-
litudine declarari possunt. Ex
eo enim, vt opus aliquod fiat,
non sufficit, quod igne sit
mortificatum, ac emollitum,
sed & malleo tundi debet:

C

ita

de modo orandi,

ita etiam non satis est, quod cor nostrum orationis igne ferueat, & accensum sit, sed & mortificationis malleo op⁹ est, vt elaboretur.

Quare qui volunt orationi incumbere, & in vita spirituali progressus facere, se mortificare debent, dicente & S^r Hieronymo: *Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris.*
Iob 28. nam sapientia non inuenitur in terra suauiter viuentium. Qui etgo scire voluerit quos in via Domini progressus fecerit examinet, quot passiones domuerit, quas virtutes acquisuerit, &c.

CAPVT

CAPVT VI.

*Praxis faciendi orationem
mentalem.*

Quatuor necessaria sunt
ad orationem menta-
lem bene faciendam. 1. Fides
viva, vt Deus nos adiuuet.
Nam, vt dicit Isaias, *Si non
credideritis, non intelligetis*, vt *Isai. 7.*
habet alia lectio. 2. Vt me-
ditans intellectu discurrat, &
perpendat mysterij propositi
veritatē, proprietatē, effecta,
aliasq; circumstantias, easquē
C 2 volun

de modo orandi

voluntati proponat ab ea suscipiendas, & per actus suos exercendas. 3. vt voluntas libera varios affectus, actusq; virtutum eliciat, ex eo, quod iam meditatus est intellectus vti peccatorum priorum detestationē, misericordie cognitionem, amorem Dei, spem veniæ, gratiarum actionem pro acceptis beneficijs, desiderium amplexandi virtutes, propositum mutandi vitam, resignationem sui in manus Dei, similesque actus, qui fieri debent cum magno affectu voluntatis iam motæ, & in hoc consistit propriè deuotio
medita-

meditationis, & fructus.

4. vt faciat petitiones ad Deum, cum eo constituat colloquia circa res sibi necessarias. In hoc puncto præcipuè sita est oratio, quæ est humilis petitio cum fiducia impetrandi à Deo res desideratas.

Hæ petitiones subinde dirigi debent ad patrem, subinde ad Filium, subinde ad Spīritū sanctum, aliquando etiā ad sanctissimam Trinitatē, adiectis rationibus magis efficacibus ad permouendum Deum, vt nobis gratiam petitionum concedat.

Petitionum rationes præci

de modo orandi,

puæ tres esse debent. 1. Ex parte Dei sumenda, vt per ipsius bonitatē per amorē erga nos, per desiderium nostræ salutis, per omnipotentiā ipsius, & sancti nominis gloriā, per quæ similia Dei attributa, & perfectiones, ex quibus Catalogus seu litania quedā cōfici potest

Altera ratio sumitur ex parte Iesu Christi, vt cū rogamus per incarnationē, natiuitatē, passionē, resurrectionē, similiaq; Christi Dñi mysteria, vitæq; actiones, itē per dolores pro nobis perpeffos. Subindē & nos cōuertemus ad Spiritū S. eūq; per sapientiā suā, amo-
rem,

rem, aliaquè attributa, ex quibus similiter litania confici potest, inuocabimus.

Tertia ratio constituenda in miseria, & necessitate nostra, quam Deo aperiemus, ut mendici faciunt denudantes vulnera sua, ut elemosynam eliciant, & corâ Christo Domino allegabimus, ut fecit Dauid, quod concepti sumus in peccatis, quodq; à fortissimis inimicis, & passionibus terribilibus impugnemur grauisimis occasionibus, & periculis expositi, quòd simus creaturæ eius, nihil facere possumus sine illo, diabolus nos per

de modo orandi

sequatur vt perdat, ideòquẽ spectet ad suam diuinam maiestatem defendere, & succurrere nobis.

Hic etiam poterimus facere catalogum nostrorum grauiorum peccatorum, ea cum dolore exaggerantes. Nam quo id magis fecerimus, eò magis Deum ad misericordiam commouebimus.

Hæ rationes coniungi, ac misceri debent, perq; eas cū magna fiducia petendæ sunt gratiæ Nam vt dicit S. Augustinus, non mādaret Deus nobis toties, vt peteremus gratias, si eas nobis dare nolle.

Posthæc

Posthæc in præsentia Dei
constituti ipsum rogare debe
mus, & quasi cōiurate, vt nos
audiat, & exaudiat, & postea
ei gratias agere pro fauoribus
prestitis, ab eoq; vlteriùs pe
tere, vt nos ad alios recipien
dos idoneos, & aptos redde
re dignetur; alias si cogitatio
nibus simus distracti parùm
proficimur. In vitis Patrũ
lib. 5 tit. 12. n. 14. conquereba
tur cum Abbate Pater, quod
non plueret, licetq; fierent ea
de causa orationes ad Deum
quod non audirentur: Respõ
pondit Abbas: Dubito an
vos attenté oretis, at tunc

de modo orandi,

dixit: Faciamus simul orationem, & simul ac extendit manum ad cœlum, statim descendit pluuia.

Notandum tamen quatuor requiri conditiones, vt oratio nostra exaudiatur. 1. vt sit pia: hoc est, cum recta fide spe, & charitate fiat. 2. vt perseverantér fiat. *Sine intermis-*

Theß: *sione orate:* qui perseverauerit pulsans ei aperietur. 3. Vt

ult. *Luc. 11.* quisquè pro se oret: *Si quid petieritis in nomine meo, dabit vobis:* in quem locum S. Augustinus: *Exaudiuntur sancti pro se ipsis, non autem pro omnibus, &c.* quia vt cumq; nō dictum est,

est,

est, *Dabit, sed dabit vobis.* 4.

Vt petantur ea quæ ad salutem æternam, & vltimum finem consequendum faciunt, non autem res temporales, nisi conditionaliter. *Si quid petieritis in nomine meo.* Vbi S.

August. non petitur in nomine Saluatoris, quicquid petitur contra rationem salutis.

Hæ conditiones si desint, *petimus, & non accipimus eo quod* *Iac. 4.*

male petamus, & periculum subimus, nè nobis respondeatur idem, quod filijs Zebedæi:

Nescitis quid petatis, imò non ratio, oratio nostra conuertitur in peccatum.

Mat. 20

Ps. 108

Quare

de modo orandi,

Quarè in orando, petendoq;
sequi debemus doctrinam
Christi Domini traditam præ
cipué cap. 6. Matth. cum di-

Mat. Cum oraueritis ne sitis sicut
Hypocrita, qui amant in synago-
gis, & angulis platearum stantes
orare, vt videãtur ab hominibus:
tu autem cum oraueris in tra cu-
biculum tuum, & clauso ostio ora
patrem tuum in abscondito, &c.

Item, orantes nolite multum
loqui, sicut Ethnici faciunt.

- Putant enim quod in multilo-
quio suo exaudiantur. Quem
modum in orando seruandũ
docent.

Quod si quis existimet se
supra-

supradicta in otando obser-
uasse, & tamen non exaudi-
tum, ne animum propterea
despondeat, quia Deus subin-
de petentibus negat, vel dare
differt, quod petunt, vel ut glo-
riam suam magis manifestet,
ut contingit in martyribus,
& alijs angustiatis, vel ut me-
lius quid illis det, ut cuius bo-
nitas excedat vota postulan-
tium & merita: vnde & S. An-
selmus. *Sæpè Domine differs*
quod petitur, ut exercites appeti-
tum, & ut acuto desiderio abundã
tius possis dare. Sæpè etiam vi-
detur Deus non exaudisse, &
vere exaudiuit, uti contigit S.

Paulo.

lib. de
mèsur.
crucis:

de modo orandi,

1. Cor. 12. Tract. 6. in 1. Io.) Paulo petenti , vt auferretur stimulus carnis, quem S. Aug: dicit exauditum, non quidem ad voluntatem, sed ad salutē & contra dæmonē, quādo Iob tentandum petijt, ad voluntatem exauditum, non ad salutem , sed ad damnationem, Deumquē, Si voluntati nostræ dat, saluti non dare. Hinc vt S. Bernard. ait. Misericordia est subtrahere misericordiam. & vt S. Chrysoſt. Cum Deus ali quid nobis negat ; non minus est, quam si concessisset
(12.)

CAPVT

CAPVT VII.

*Quam viam quilibet in ex-
ercitio meditationis
tenere debeat.*

TRes in exercitio medita-
tionis sunt viæ. 1. Pur-
gatiua vocatur, cuius finis est
purgare cor, animamquè pec-
catis. Hanc ambulant inci-
pientes, & qui desiderant pec-
catorum sarcinam deponere
& virtutis semitam ingredi.
2. appellatur illuminatiua,
cuius finis est illuminare ani-
mam, eamquè virtutum splen-
dore

de modo orandi,

dote perfundere, adeò vt in dies magis, magisque coruscet, & in virtutibus proficiat. Hanc calcant proficientes. 3. est vnitiua, quæ mentem nostram cum Deo perfecti amoris vinculo coniungit, ac vnit. Et hæc est hominum perfectorum. Peccatores qui desiderant mutare vitam, & se se ex toto corde ad Deum conuertere pro meditationis materia sumant sua peccata, & quidquid adiuuat, vt eorū numerum, & grauitatem cognoscant.

Et quia timor solet esse initium iustificationis, quicquid
hunc

& meditandi. 25

hunc excitat, id hisce præbet
meditandi materiam, qualia
sunt hominis nouissima, mors
iudicium tam particulare,
quàm vniuersale, & infernus.

Item quasi examinaturi cons-
cientiam percutere possunt,
Decalogi præcepta, vitia capi-
talia, tres animæ potentias,
quinque corporis sensus, &c.

Proficiētes seu qui cupiūt
in virtutibus progressum fa-
cere, sumant pro meditandi
materia humanitatem Chri-
sti in mundo conuersantis,
quia vita, doctrina, passio, &
mors ipsius est perfectissimū
exemplum omnium virtutū.

D Possunt

de modo orandi,

Possunt & sumere aliquot psalmos Dauidis, orationem Dominicam, salutationem Angelicam, aut aliqua Christi Domini verba ex Euangelijs desumpta.

Qui sunt in statu perfectorum, & per viam ambulant vnitiuam, vt perfectam cum Deo vnionem acquirant, debent contemplari vitam Christi gloriosam, eiusque opera miranda, quæ fecit à principio sermonis in vltima cœna facti vsquẽ ad mortem, & à resurrectione vsq; ad ascensionem, seu Pentecosten, quãdo discipulis suis misit Spiritum

San

sanctum, qui est Spiritus amoris, & coniunctionis. 2. Simul & contemplari possunt mysteria sanctissimæ Trinitatis, eius perfectiones, beneficia nobis exhibita, amorem erga nos, & obligationem, qua ipsi obstricti sumus.

CAPUT VIII.

*Modus in meditando obser-
uandus.*

A Necquã instituatür meditatione preparanda est anima, ne simus tãquã homines tentãtes Deũ, & prẽvidenda est meditationis materia,

D 2 quia

de modo orandi,

in infinita reuerentia dignam
confiteatur, caput inclinet,
terramq; osculetur, vti fecit
Christus Dñs orans in horto.

Post hanc humiliationem
fit signum Crucis, & aliqui
etiam dicunt confessionem
generalem, vt ab humiliatio-
ne meditationem ordiantur.
Alij exordium ducunt á gra-
tiam actione pro beneficijs
acceptis. Vterq; modus bonus
est; sed in eo cōuenire debēt
omnes, vt se se ad meditatio-
nem præparēt per breuē ora-
tionē, in qua gratiā petāt, vt
illam ad utilitarem suā, & ad
Dei honorem, & gloriā facere
possint

possint. Item vt corpora, ani-
masq; suas, omnesq; potētias
offerant Deo, ab eoq; petāt,
vt ea accepta habere velit gra-
tiāq; dare, vt deuotē, & attētē
orationē, meditationēq; suā
absoluere possint, Attētio au-
tē debet esse actualis: nā licet
virtualis sufficiat in oratione
vocali, nō tamē in mētali: de-
indē nō sufficit intellectum ul-
ta percurrere, sed mouēda est
volūtas, varijq; affectus eliciē-
di. Inquirēdū nobis est, inquit
Gerson, quid sit virtus, nō vt
sciamus, sed vt boni efficiamur.
Acus necessaria est ad su-
endū, ipsa tamē non fuit, sed

de modo orandi,

filum, & quemadmodū qui tota die rem quampiam acu perforaret sine filò, non succret, sed stultè ageret, ita in vanum laborat qui multa intellectu percurrit, sed voluntate præstat pauca.

Materiam ad meditandū propositam meditatutus dinidat in puncta, & quodlibet eorum ruminet intellectu: deinde voluntatem amore, & vatijs confidentiæ affectibus accendat & colloquia petitionesque ad Deum instituat, vt dictum suprà.

Et sic faciendum in singulis punctis quod melius sub-
iceto

jecto exemplo declarabitur.

Si velimus meditari Incarnationem Christi Domini: 1. elicere debemus actum fidei, & protestari nos credere quicquid S. Ecclesia credēdū proponit, scilicet, quod Christus sit filius Dei, Deus, & homo: indē quæremus causā, cur de incarnatus sit, nempè non ob nostra merita, sed vt mundū redimeret, suamque bonitatē ac misericordiam manifestā redderet. 3. considerabimus utilitatem, quam inde percipimus, videlicet, remissionē peccatorum, & destructionē mortis. 4. damnum, quod passi

de modo orandi,

palsi fuisset, si hoc opus non fuisset completum, v.g. quod omnes essemus adhuc inimici Dei, & mancipia diaboli.

Demum considerari possunt circumstantiæ huius operis quoad locum, tempus, & modum, item perpendi potest proprietas corporis gloriosi, & animæ Christi, quando fuit incarnatus.

In quolibet puncto potest subsistere aliquantulum, illudque ruminare, & in fine faciat colloquia supra dicta, petitiones ad Deum, & gratiarum actiones, quod fece-

rit

ritum dignum sua gratia,
quodque potuerit orationē
illam facere, & in sancto suo
conspectu astare.

CAPVT IX.

*Exempla trium aliarum me-
ditationum.*

Proponemus hictres alias
meditationes. Prima erit
de passione Christi. 2. de
sanctissimo Eucharistiæ Sa-
cramento. 3. Super oratio-
ne Dominica, quibus mediā
tibus difficile non erit alias
instituire meditationes.

Inpti-

de modo orandi,

In primis igitur: autequàm meditationem aggrediatur, præparet, vt dictum est supra, materiam, seligat obiectum circâ quod meditatio versari debeat. Si in statu incipientium est, erunt accommodatissima materia, peccata contra Deum admissa, pœnæ eiusdem debitæ, mors scilicet, iudicium particulare, & vniuersale, dånatorum status apud inferos. Si in statu proficientium, vita & passio Christi Domini, exempla B. Virginis Sanctorum, & similia: si in statu perfectorum resurrectionis, & ascensionis mysteria, gloria paradisi,

paradisi, attributa, & perfectiones diuinæ.

Hoc modo præparata materia, seu obiecto meditationis præparanda erunt ea, per quæ discurrere oportet, quæ ad quinque vel sex puncta reduci possunt in meditationibus passionis. 1. caput est spectare dignitatem, & qualitates personæ patientis. 2. Audire auditu interioris auris verba tam personæ patientis, quàm eorum qui vel passioni intersunt, vel passionis supplicia exequuntur. 3. Considerare genera diuersa passionû, quæ personæ patienti infliguntur.

4. Inf.

de modo orandi,

4. Inspecere loca, in quibus
passionis mysteria contige-
runt. 5. meditari finem prop-
ter quē Dñs pati voluit. 6.
Discurrere per titulos, qui
passionis acerbiteriam, & me-
ritum magis illustrare vi-
dentur.

Ex his & similibus pun-
ctis facile anima in affectus
prorumpit, qui fructus me-
ditationis appellantur, cuius-
modi sint compassio cordis
de Christi morte, & supplicio,
dolor de peccatis admissis,
ob quæ Dominus patitur,
gratiarum actio de tam sin-
gulari beneficio immeritis
præstito

præstito. Postulatio, seu obsecratio, qua per Christi vulnera, mortem, & merita à Deo petimas remissionem peccatorum, virtutum ornamenta, atque alia tam corporis, quàm animæ beneficia, & alij similes affectus.

Hæc omnia suo modo ad Christi Domini passionem, & alia vitæ ipsius mysteria, inò & aliorum sanctorum vitam, mortem, & martyria facile accommodari possunt: Sit de Christo Domino crucifixo sequentis meditationis exemplum.

Medita-

de modo orandi,

*Meditatio de Christo Do-
mino in Caluaria mon-
te crucifixo.*

O Ratio præparatoria erit
qua petamus à Deo, vt
omnes nostræ actiones, ope-
rationes, & intentiones ad ip-
sius gloriam, & cultum diri-
gantur.

Primum præludiū sit histo-
riam de Christo Domino cru-
cifixo in memoriã reuocare.

Secūdam præludium Cal-
uariz montem mentis oculis
obijcere, & repræsētare. tertiū
pluuium est præ quo petimus
à Deo

De modo orandi

â Deo, vt nobis dolorem, & compassionem de sua passione concedat.

Primum punctum sit.

Considerare circa personæ dignitatem, quomodo Deus infinitus, cuius sedes est cœlum, terra scabellum pedum eius, habet pro sede, & throno gloriæ suæ crucem asperam, & contumeliosam, ex qua ferreis clavis suffixus penderet, quomodo qui est æternus, qui in faciem hominis inspirauit spiraculū

E

vitaæ

De modo orandi

vitæ tandem expirat. Qui est omnipotens, qui distupit fontes, & torrentes in copiosa sanguinis flumina, apertis corporis venis dissoluitur, qui Cherubimorum choro circumdatus triumphat, inter duos latrones crucifixus pendet?

Fructus.

Sit erumpere in, exclamationem his aut similibus verbis. O omnipotens, qui ex altissimo diuinitatis loco, ex summa dignitate ad infimum humilitatis gradum descendisti, quis

ad

& meditati. 34

ad tui aspectum audeat superbire?
Quis ad humanos fauores adspi-
rare? Quis non potius eligat inter
infernās tenebras delitescere, quā
maiestatem ita inclinātam offen-
dere? Concede mihi vilissima om-
nium creaturā, vt nunquam dis-
nitates ambiam, nunquam inani
gloria intumescam, sed intra mea
vilitatis terminos contentus prop-
ter te omnibus creaturis me sub-
ijciam.

Secundum punctum.

SIt, audire clamores, &
blasfemias, quibus hostes

De modo orandi

crucem in altum sublatam excipiunt & mundi Saluatorem dedecorant, Dicentes *Vah, qui destruis templum Dei, si filius Dei es, salua te met ipsum, audire simul mansuetissimum Dominum clamantem: Pater dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt.*

Fructus.

O Mitissime Iesu, quam manifestè se prodit splendida & excellens tua charitatis flamma, siquidem nullis tormentorum tempestatibus, nullis hostilibus verborum

verborum flatibus extingui potuit
imo ita reslantium ventorum vi
excreuit, vt etiam pro ipsis inimi-
cis tibi necem inferentibus Deū
supplex interpellaueris, similem
mibi charitatis affectum, ó bonē
Iesus, concede, quo inimicos meos
prosequar, & à te veniam meis
precibus pro ipsorum salute im-
petrare studeam.

Tertium punctum

ERit, considerare diuersa
tormentorū genera, quæ
Dominus patitur, caput spi-
nis laceratum horret, Oculi

De modo orandi

concreto sanguine depressi
elanguescunt , lingua fellis
amaritudine obstupescit; pe-
des, manus clavis acutissimis
lacerantur, totum corpus in
cruce extensum, tormentorū
virigescit , anima supremis
tristitiæ doloribus cruciatur.

Fructus sit.

Ergo, ò Domine Iesu Christe
per caput spinis punctum à
meo capite superbia spinas extra-
he per lumina mortis tenebris cir-
cumsusa meos oculos ab impudicis
aspectibus auerte , per manus , pe-
des

& meditandi. 37

des clavis laceratos opera manuum
mearum dirige, perfice gressus
meos in semitis tuis, vt non moue
antur vestigia mea in aeternum.

Quartum punctum.

SIt considerare locum, in
quo Dominus est crucifi-
xus, qui extra ciuitatis termi-
nos erat liber, & publicus, vt
scilicet ab hominibus conspi-
ci posset, omnibus Deus cru-
cifixus suo conspectu
salutem, & vitam
impertiret.

De modo orandi

Fructus.

Merito, d bone Iesu, flos cæ
pi diceris, nulli clausus,
imnibus obuius, vt ab omnibus
carpi possis, ascendam igitur ad
palmam, & apprehendam quin-
que vulnerum flores pulcherri-
mos, ex ipsis fasciculum componā
qui inter amoris, & deuotionis
meæ pectus commoretur.

Dicebatur vero mons Cal
uariæ, quod in eo loco fuerit
Adami caluaria, seu hu
mani generis sepul
tum caput:

Fructus

Fruetus.

Merito ô Medice, caelestis
te hic videmus erectum,
vbi iacebat agrotus, congruebat
scilicet, vt ibi vita nostrapirmittia
locarentur, vbi fuerunt mortis
exordia. Ergo, ô sanguis diuine,
siquidem de cruce distillas, vt ca
put nostrum abluas, membra pari
ter abluas, & emunda, membrum
sum eadem qua caput peccati la
be infectum, amplius laua me ab
iniquitate mea, & â peccato meo
munda me.

Dicitur etiam mons Cal
uarie â Caluarijs damnato
rum.

Es

rum.

De modo orandi

rum, qui in eo loco truncatis capitibus supplicio afficiebantur.

Fructus sit.

O Innocēs agne, & immaculate, qui pro peccatis inter feda sceleratorum cadauera, tam ignominiosum mortis genus elegisti, mihi omnium sceleratissimo tuarum virtute penarum pœnas mihi debitas indulge, tua morte aeternam mihi vitam concilia.

Quintum punctum.

Sit. Considerare finem propter quem Dominus patitur

patitur, qui est remissio omnium peccatorum, nostra salus, & redemptio.

Fructus.

Quam bene clementissime: Redemptor vaticinia cecinerunt te vulneratum propter iniquitates nostras, attritum propter scelera nostra, sine dubio omnes nos quasi oves errauimus, sed posuit Dominus in te iniquitates omnium nostrum. Ergo si quidem te metipsum pro nobis dedisti, vt redimeres nos ab omni iniquitate, non cesses, o propitiatio nostra

De modo orandi

*nostra apud Patrem interpellare
pro nobis, vt repromissionem acci-
piamus remissionis peccatorum,
& hereditatis aeternae, quam ac-
quisiisti sanguine tuo.*

Sextum punctum

SIt. Considerare Dominū
Iesū, non pro se, sed pro
nobis, tanquā pontificem
summum in Crucis altari sa-
crificium offerentem non vi-
tolorum, aut victimarum, sed
sui corporis, sui sanguinis,
abundantius effusi, ita amo-
ris, & doloris igne succensum
vt

vt emissa anima ne gutta quidem sanguinis, in exenteratis corporismembris remanserit.

Fructus.

O' Sacerdos magne Iesu, quis nisi tu salus nostra, tam nouo sacrificij genere, tam immensâ humani generis offensam delere posses? Postulabat sine dubio infinita peccati grauitas infinitam Dei, & hominis satisfacionem, vt Deum posita ira placatum nobis conciliare posses. Quid igitur pro tam singulari beneficio ò æterne Pontifex retribuam? Cor contritum,

De modo orandi

eritum, & humiliatum Deus non despicias, fateor quia tibi soli peccavi, & malum coram te feci, merear tuis meritis data prius peccatorum meorum absolutione, audire cum latrone, Hodie mecum eris in paradiso.

De Praxi meditationis sacrae Eucharistiae.

INter praecipua meditationis argumenta merito sacra Eucharistia numeranda est, tum propter mysterij dignitatem, tum propter insignem amoris, & charitatis significationem

cationem, qua à Christo Domino in extrema vitæ periodo instituta est. Selecto igitur hoc ad meditandum obiecto, puncta etiam deligenda sunt, quæ ut in argumento passionis ad quinque vel sex puncta etiam reduci possunt.

Primum erit, de præparatione ad sumendam Eucharistiam. Secundum, de tempore, quo instituta est. Quartum, de affectibus Eucharistiæ. Quintum, de parabolis, seu figuris Eucharistiæ. Sextum, de fine, ad quem Eucharistia instituta, quæ omnia
iam

• *De modo orandi*
iam in subiecta meditatione
videantur.

*Meditatio de institutione sa-
crae Eucharistiae.*

• **O** Ratio præparatoria, ut
in meditatione de pas-
siones. Præludiū primum sit
historiam de institutione sa-
crae Eucharistiae in vltima cæ-
na ad memoriam reducere.
• Secundum erit, locum, scilicet
cænaculum in monte Sion
spiritualibus oculis inspicere.
Tertium petere à Deo, ut
insignem ipsius erga nos
amorem.

amorem in hoc mysterio ag-
noscamus.

Primum punctum.

SIt. Considerare, quomo-
dô misit Dominus Petrû
& Ioannem ad præparatio-
nem Eucharistiæ . Petrum
misit. cui postea cœlorum cla-
ues traditæ sunt , & Ioannẽ,
cuius nomen gratiam sonat.

Fructus.

AGnosco, Domine, quomodô
me ad suscipiendam Eu-
F chari

De modo orandi.

charistiam preparare debeam, nisi
mirum per confessionem factam
Petro, & Petri successoribus qui-
bus potestas legandi, & absol-
uendi data est, & per gratiam,
quam ego veneror, & agnosco.
Parabit itaque animam Ioannes,
idest, tua diuina gratia, quam
Petri clavis, idest, confessorij ab-
solutio comitabitur.

Ecce introeuntibus vobis in ci-
uitatem occurret vobis homo am-
phoram aquae portans sequimini:
eum in domum, in quam intrat.
Dominus domus ostendet vobis,
cenaculum magnum, stra-
tum, ibi parate.

Fructus.

In qua domo? In qua anima vis Domine Iesu, hoc mysterium celebrare? In qua intrata aqua, non solum baptismatis, sed etiam in aqua lacrymarum pro peccatis, post baptismum admissis. Igitur pro aqua baptismi, qua me recensarum abluisti, gratias ago, pro peccatis, quibus animam postea maculaui plorabo, die ac nocte lacrymis meis stratum meum rigabo.

Cænaculum præ tetea ani-

De modo orandi

mæ meæ ita amplum faciam,
ita per charitatem dilatare
studebo, vt non dilectos solū
discipulos, verum etiam ho-
stem Iudam capiat, non solū
amicos, sed etiam inimicos
amore prosequar, & labora-
bo præterea, vt omnibus
taperibus, id est omnibus vic-
turiū ornamentis, pijs, & san-
ctis cogitationibus effulgeat.

Secundum punctum.

E Rit. Considerare circa
tempus quomodo Do-
minus, in qua nocte trade-
batur

& meditati. ¶ 43

batut, accepit panem, & gratias egit, fregit, ac dixit: Accipite, & manducate: hoc est corpus meum.

Fractus.

Vere, ô Domine Iesu, in finē dilexisti nos, non solum ut mors. fortis fuit tua dilectio, sed ipsa morte fortior. In qua nocte tradebaris temetipsum in cibum hominibus: tradebas; hodieque cum ego meis peccatis tibi paro mortem tu mihi paras vitam, cū paro amaram crucem, tu paras cibum dulcem, cum paro fel, tu paras mel, iniquitatem meam

De modo orandi.

ego cognosco, ne me queso, vt proditorum Iudam à te reijcias, sed potius vt penitentem Petrum dulcorato iam animo dulcorata lingua ad comedendum hunc fauñ mellis dulcissimum admitte, & inuita.

Tertium punctum.

S It. Considerate, cum Propheta Zachar. quomodo cum speciebus panis, & vini coniunctum latet, quidquid pulchrum, quidquid bonum Deus intra, & extra se habet. Adest in primis diuinitas, quæ est ipsamet essentialis bonitas,

Et meditandi. 44

tas, & pulchritudo vera. Adest
pulcherrima inter beatos spir-
tus creatura, quæ est humani-
tas Christi Domini, cui com-
positus Hierarchiarum splen-
dor ita hebescit, vt ad conspe-
ctum Solis syderum splendor.
Ad sunt omnes thesauri sapien-
tiæ, & scientiæ Dei, omnium
virtutum ornamenta, quibus
anima Christi, vt cælum stel-
lis pictum longe effulget.

Fructus.

SI bonum appetitus, & amo-
ris, si pulchrum cognitionis
est. obiectum, quid mihi est in ca-

De modo orandi

lo, & à te quid volui super terrā?
In hoc diuina Sacramento ha-
beo quidquid desiderare, & ama-
re possum, quidquid animum re-
create, quidquid intellectum, &
voluntatem satiare potest. Ita la-
titantem agnosco, mentis oculis
introspectio, veneror, & adoro, &
omnibus mundi diuitijs antepono.

Quartum punctum.

S It. Considerare effectum
huius Sacramenti præci-
puum, quæ est vnio, & simili-
tudo maxima inter Christum
in forma cibi in animam in-
trantem,

& meditando. ¶ 45

trantem, & ipsam animam, tã
suauem cibum recipientem.
Accidit tamen hæc vnio di-
uerso modo, atquè inter pa-
nem corporalem, & corpus à
quo recipitur: nam corpora-
lis consumpta propria substã-
tia transit in alienam, & cū
fuerit vitæ expers, vita come-
dentis viuere incipit: qui ve-
rò Christum in Sacramento,
siue caelestem hunc panem co-
medit, desinit esse, qui fuerat,
incipit esse, quod est Christus
qui interior receptus animam
meam in se ipsum spirituali-
ter transmutat, dum vitam
suam spiritualem, mores san-

De modo orandi
Etos, humilitatē, patientiā, vi-
tæ puritatē, & reliqua virtutū
ornamenta ipsi communicat.

Fructus.

O Panis diuine, siquidem ani-
mo puro. & à peccatis libe-
ro te recipere desidero, ita me in
te ipsum transmuta, vt cum Pau-
lo dicam: Viuo ego, iam non ego
viuit vero in me Christus, tu de
inceps esto anima anima mea nō
viuat in se ipsa anima mea, in te
viuat oblitā sui, te presentem sem-
per habeat, de te cogitet, de te lo-
quatnr, vt sua vitæ mortua, tua
vita viuat. Amen.

Quintuue

Quintum punctum.

SIt in figura de māna, quod
Israeliticum populum in
deserto aluit, hoc diuinū mys-
terium agnoscere. Ortum est
nōmen ab interrogatione,
qua Israelitæ manna vidētes,
& quid esset ignorantes, alij
alios rogabant. Manhū? quid
hoc? vel. Manna idē est quod
donum præparatum, quæ
omnia merifice in Eucharistiā
quadrant. Est enim donum
excellentissimum in cæna ex-
trema, â Domino præparatū,
&

De modo orandi,
& dilectæ Ecclesiæ in signū
ameris derelictum, atque ita
stupendum, vt merito clama-
re possimus: Manhu? quid
hoc?

Fructus.

O Liberalissime Deus, do-
num calitus delapsum gra-
to animo accipio, munus pretij
infiniti cum summa cordis re-
uerentia meo pectore inclu-
do, sed in admirationem rap-
tus non possum non exclamare
quid hoc?

Deus sub panis, & vini spe-
ciebus

ciebus se homini comedendum
tradit? Quis talia crederet mi-
racula, nisi tu Domine tuo ore
fidem faceres clamando, hoc est
corpus meum, Ergo cum sum-
ma animi humilitate, oculis
in terram demissis, inclinata
vertice, sublatis manibus, te
iterum atque iterum veneror, te
me ad comedendum inuitantem
recipio.

Habebat Manna sa-
porem communem panis
oleati, & melle illiti. Ius-
tis tamen omnem sapo-
rem suauitatis communica-
bat. Fiebat ab Angelis in aere

ideo

de modo orandi,
ideo cælestis, & Angelicus pa-
nis vocabatur, descendebat
de nocte, mane ante solis or-
tum colligebatur.

Eructus.

O Panis Eucharistia vere pa-
nis cælestis, siquidem à cæ-
lesti sinu Patris, à cælesti gremio
Matris ad nos descendis, & à ter-
ra in cælum nos deducis precor vt
it nos tua cælesti virtute reficias,
vt panem terrenum fastidientes
te solum cælestē appetamus, quid
enim te suauius? Quod nam mel-
lis manna inuentum? quod nam
oleum.

& meditando. 148.

oleū superfusum cū tuo oleo, cum
tuo melle conferre possū. Verè, ò
bone Iesu ostendis in Eucharistia
tuam dulcedinem, tuum amorem
dulcissimum, quo filios tuos com-
plecteris, tuo nos nutris corpore,
tuo nos potas sanguine, cibum pre-
bes omne delectamentum in se ha-
bentem, & omnem saporis suavi-
tatem. Non ero ingratus, non ita
insipiens, ut improbos imitatus ci-
bum leuissimum existimem, &
despiciam, in huius noctis caligi-
ne fidei lumine illustratus, panis
diuini virtutem semper agnosca,
semper cum summa animi purita-
te recipere studebo, donec dies illu-
cescat, & in aeterna Beatitudine:

te.

de modo orandi,
te presentem. Bone Iesu, videam,
te in aeternum fruar.

Sextum punctum.

SIt. Considerate finē prop-
ter quem institutum est
hoc diuinum Sacramentum;
vtique ad conciliandum amo-
rem, & vnionē inter eos, qui
huic diuinæ mensæ accum-
bunt, qui pariter hunc panē
edunt, vt cum Paulo possint
dicere, vnus panis, vnum
1. Cor. corpus, sumus omnes, qui
10. de vno pane participamus.
Ad hoc mysterium significan-
dum

& meditando. 49

dum panis, & vinum, in quo
conficitur hoc Sacramentū,
fiunt ex multis tritici granis,
& multis botris in vnum col-
lectis.

Fructus.

O Verissimum futura nostrae
gloriae pignus, symbolumq;
sacratissimum, vnius illius cor-
poris, cuius tu, o bone Iesu, in my-
sterio hoc delitescēs caput existis,
cui nos tamquam membra arctis-
sima Fidei, Spei, & Charitatis
connexione astrictos esse volui-
sti, fac vt sicut te omnes com-
G municamus:

de modo orandi,
municamus idipsum omnes
dicamus, idē sentiamus, nec
sint in nobis schismata, rixæ
contentiones, iræ, & licet mul-
ti simus, in vnum per charita-
tē redigamur, & pani ex mul-
tis granis confecto, vinoq; ex
multis racimis collecto simi-
les simus, vt tandem in cæle-
sti conuiuio vnusquisque no-
strum canere possit, in pace in
idipsum dormiā, & requiescā.

*De praxi meditationis ora-
tionis Dominica,*

PRæcedentes Meditatio-
nes modū sequuntur qui
per

& meditandi. 150

per discursum agitur, quo se quis nullis verbis alligat, sed parata materia delecto obiecto ad cōmentandū accedit, & excurrit per diuersa pūcta, & circumstātiās personarū tēpotum, locorū, adhibito etiā sensuum vsu vt vidimus.

Sequēs meditatio de Oratione dominica, & similes, materiam subiectā, & pūcta deligunt ex verbis iam cōpositis, siue ab Ecclesia qualia suppeditat saluatio angelica, symbolum Apostolorum, hymni, & similia, siue ab spiritu sancto, vt est psalterium Dauidicum, Prouerbia Salomo-

102 **I** de modo orandi,
nis, Sapiencia eiusdem, & a-
lia ad sacram historiam, siue
veteris, siue noui testamenti
attinentia: *de modo orandi*

Atque hic modus est faci-
lior, amplissimos campos ape-
rit materiae conquirendae, &
inueniendae, laborem minuit,
& summam varietatem medi-
tanti suppeditat, ut si in vno
verbo fructum non reperiatur,
in secundo, tertio, aut quarto
inueniat, Potest proinde hic
modus non solis incipienti-
bus, & titonibus inservire, sed
etiã proficientibus, & per-
fectis cum vel ægitudinis,
vel aegritudinis, aut alterius impe-
di-

dimenti vitio laborant.

*Meditatio de oratione Do-
minica.*

O Ratio præparatoria, vt
suprà.

Præliudium primum, ocu-
lis subiicit Deū immensum
in throno glorię suę sublimē.

Præliudium secundum cō-
rinet orationem, qua à Deo
petimus bona corporis, & ani-
mæ, quæ in oratione domini-
ca continentur.

Pater.

Docemur hoc verbo suauissi

de modo orandi,
mo eleuandam esse mentem
in primis ad Deum cum ora-
mus: potestque nomen Pater
dirigi ad primam. personam,
prout per proprietatem theo-
logicam illi solet accommodari
sed certius est non esse nomē
singulare Patris, sed cōmune
Trinitatis, Patris, & Filij, &
Spiritus sancti. Est enim Tri-
nitas Deus Pater noster, qui
igitur Patrem inuocat Deum,
se Filium non per naturam,
sed per gratiam recognoscat,
necesse est.

Fructus.

O Immense Deus, & omni-
po-

& meditando. 52

potens, quis te nomine Patris compellare auderet, nisi ipse nobis sic orandi formam prescriberes? Non audeat inops & ignobilis homo, Regem potentissimum terrenum Patrem rogando appellare, audebo ego homunculus in peccati sordibus, summaque ignobilitate natus, terrae calique Regem, Patrem dicere? sed quid mirum cum non solum vocari, sed Pater esse gloriaris, cum nos filios facis, quos Patrem vocare, & inuocare iubes.

Ergo quia non seruili, sed filiali affectu a me te uis inuocari, te qua possū charitate inuoco, spe & fiducia impetrādi erigor, meaque dignitatis memor, tibi meo Patri dile

De modo orandi

Etissimo similis esse adnitur, & singularis adoptionis beneficio in memoriam reuocato iam peccatorum veniam, penarum interitum, & sanctificationem per gratiam, largissima denique Spiritus sancti dona, mihi celesti felicitate polliceor.

Noster.

Hoc verbo docet Christus orationem generalem pro fratribus faciendam. Non enim dicit Pater meus, sed noster, ut ubique non tam propria comoda, quam proximorum petamus, nosque fratres

& meditati. 53

tres omnes vnus Patris filios
eiusdem profapiae, & nobilita
tis esse meminerimus.

Fructus.

O Charitatis Magister, quã
largo nos omnes amore cõ-
plecteris, qui sic ordẽ vis vnum
pro omnibus, sicut omnes in vno
pectore, in vno sinu, vt mater
portas. Concede mihi indigno fi-
lio, vt nullus dignitatis locus, quã
tumuis eminentis, nullus honoris
gradus, mihi inferiorum contemp-
tum pariat, omnes tamquam filios
tuos honore excipiam, omnes tam
quam

I De modo orandi
quam fratres meos amore frater-
terno prosequar.

Quies in caelis.

CÆlum est nobilissimus
mūdi locus, in quo Deus
tam Angelis quam homini-
bus se ipsum ostendit, ac pro-
inde cum sit ubique in cælo
præcipue esse dicitur, sicut a-
nima in capite excellentiori
corporis parte, cum tamen
sit in toto corpore.

Fructus.

HAEC me verba ò sãme Deus
à terra tollunt, in ce-
lum sustollunt. Patriam meam;
& domum paternam in memoriã
reuocant. Igitur concede, ó aman-
tissime Domine, vt à me omnis sa-
cularis exulet cogitatio, celo to-
tus animus infixus hareat. Curia
caelestem dum oro intrare coniedã
vbi tu Rex Regum stellato sedes
solio, circumdatus innumerabili.
& admirabili Beatorum Spirituũ
exercitu.

SANCTI.

De modo orandi,

Sanctificetur nomen tuum.

Hęc est prima petitio, qua Dei gloria à nobis optatur, & expetitur, idemquē sonat, sanctificetur nomen tuū, ac glorificetur nomen tuum. Tum vero ab hominibus sanctificatur, cum ut sanctissimū colitur, & honoratur.

Fructus.

Quod Filium erga suum Patrem prius optare, quid postulare decet nisi vero honorem

&

& meditando. 55

& gloriam. Hanc ergo Pater benignissime tibi conciliare semper studebo, vita, moribus, verbis, operibus, tam irreprehensibilem exhibere vitam curabo, ut qui me loquentem, operantem viderit te Dominum de serui tui sanctitate collaudare gestiat. Quod ut perfecte assequar, concede ut qui haec tenis inter fideles vixi de gloria tua sollicitus inter infideles, per exemplum vitae, & euangelij praedicationem, ampliore gloria nomen tuum sanctificem.

Adueniat regnum tuum.

Regnum Dei tribus modis sumendum est, primo
mo

de modo orandi,
mo pro regno cælesti, & bea
to, 2. pro regno terrestri, Dei
in hominibus per gratiam: 3.
pro regno perfectissimo, quo
hostibus inferni carcere cõ-
clusis amicis in cælũ receptis,
regibus é terra sublatis Deus
solus in sempiternum reg-
nabit, omnia hæc regna vt pe-
tamus vult Dominus, omniũ
patticipes nos esse vult.

Fruetus.

A Dueniat regnum tuum,
Domine, regnum in primis,
quo in terra in hominibus iustis
regnas

& meditando. 56

regnas, regna in nobis per gratiã
non regnet diabolus, non regnẽt
vitia, non regnet peccatum, in
mortali nostro corpore: vñ ita pos
simus in regnum tuum perfectis
simum ad finem mundi. subie
gatis, expulsisque hostibus intro
duci, & qui nunc iustorum tantũ
beantur animi tandem etiam cor
poribus sua contingat eterna
beatitudo.

*Firt voluntas tua sicut in
caelo, & in terra.*

I Dest, obedeat ut præceptis
tuis, sicut ab Angelis, qui
sunt

De modo orandi
sunt in cælo ita ab homini-
bus, qui sunt in terra. Quo-
modo Angeli tibi inculpate
seruiunt in cælis, ita seruiant
homines in terris.

Fructus.

Merito, Domine. Iesu, post
petitionem regni celestis,
vis ut petamus obedientia virtutē,
per quam in terra degentes, Ange-
lorum, Sanctorumq; qui calum in-
colunt, vitam imitemur, ut tandē
eorum consortio adiungamur. Ita
fiat, ò Pater potentissime, antequā
nobis superna. præstetur. habita-

tio, iam quodammodo de terra
calum fiat, tales simus, dum hic
agimus, ita viuamus, loquamur,
& operemur, quasi iam conuersa-
tio nostra sit in calis.

*Panem nostrum quotidianũ
da nobis hodie.*

PANIS nomine significatur in primis corporis cibibus, quò alimur, quo deficiente peribimus. Dicitur quotidianus, quoniam quotidie nobis est necessarius. Petitur deinde panis animi, qui præcipue est sacra Eucharistia, ac
H . . . proinde

De modo orandi

proinde supersubstantialis, à
Matthæo dicitur, sed non ex-
cluduntur à petitione alij ani-
mæ cibi, ut sunt Verbum Dei
gratia, & alia virtutū. Spiritua-
lia alimenta, quibus pascitur;
itaq; non tantum corporis,
sed præcipuè animæ cibus à
Deo petendus est.

Fructus.

Siquidem, ò Pater indulgentif-
simè, ea nos pascēdi, & nutriē-
di voluntate flagras, ut ad peten-
dum victum quotidianum inui-
zes, Panem nostrum quotidianum
da nobis hodie. Inprimis conceda
corporis.

& meditando. 58

corporis cibū, nisi enim dederis, habere non possumus, nisi dederis, peribimus, omnes enim à te, expectāt vt des illis escā in tēpore, dante te illis, colligent, aperiente te manū tuam omnes replebuntur bonitate: auertente te faciem turbabuntur, auferes spiritum eorum, & in puluerem suum reuertentur. Concede deinde Pater benignissime cibum animæ, gratiam, charitatem, & quidquid animam alit, & vegetat, precipuè vero sacram Eucharistiam qua nobis sit panis quotidianus, vel quotidie sumatur, vel quotidie à nobis summa reuerentia, & animi deuotione colatur.

De modo orandi,

*Dimitte nobis debita nostra
sicut & nos dimittimus
debitoribus nostris.*

Delicta nostra debita ap-
pellantur, quia debito-
res Deo nos faciunt, ideo no-
bis à Deo remitti petimus.

Fruetus.

Peccata Deus omnipotens mi-
hi tratureus hostis veluti pe-
cuniam feneratus est. Accepi mi-
ser, & cacus homo, modo pro fa-
nore

nore aternas penas soluere cogor.
Ergo, ò Pater benignissime ab usu-
ris aternis melibera, dimitte mihi
debita quibus constringor, remis-
sionem inprimis da peccatorum,
vt à penis etiam debitis me solu-
tum videam. in carne peccatis ob-
noxia infelix viuo, quotidie ex
humana infirmitate malum con-
traho, qui seruo tuo, qui debebat
decem millia talenta, debitum di-
misisti: mihi etiam idem debenti
solita benignitate demitte, memor
beneficij non solum proximum
mihi debentem non suffocabo, ve-
rum ad tuæ benignitatis imitatio-
nem liberum dimittam, vt possim
dicere sicut & nos dimittimus

H 3 debitoribus

*De modo orandi
debitoribus nostris.*

*Et ne nos inducas in tenta-
tionem.*

Induci in tentationem hic
dicitur, qui tentatione pul-
satur, item qui vincitur, iubet
ergo Christus, vt infirmitati
nostræ consulentes, petamus
optimum à Deo, ne nos per-
mittat tentari, tentationes ho-
stiles à nobis propulset, si ve-
ro adsint ne vincamur.

Fructus.

Scio equidem, ó animarum
nostra

& meditandi. 60

nostrarum sapientissime modera-
tor, te aliquando tentationes per-
mittere, aliquando prohibere, vi-
des tamen me fragilem esse, & im-
becillem, ne quaeso me ad tenta-
tionem ducas, ne me tentari per-
mittas, sit tantum tentatio tua
probans, & exercens, sed non su-
perans, scio militiam esse vitam
hominis super terram. Scio te esse
Deū Sabaoth, id est, exercituum, ac
proinde milites tuos decertare
oportet, ut tanto duce digni esse
probentur, proinde tentationem
non recusos, vires tamen ad resistē-
dum deprecor, ne in tentatio-
ne meis hostibus suc-
cumbam.

de modo orandi,

Sed libera nos à malo.

Amen.

N Omine mali diabolus
in primis intelligitur,
qui malus, & iniquus per an-
tonomasiam dicitur, & omnis
mali origo est: de iudè omnia
alia mala temporalia, quæ nos
vexant, à virtute auocant, &
maiores cum Deo coniun-
ctionem impediunt, ab his
omnibus æquum est, vt
à Deo liberari
petamus.

Fructus

Fructus.

Timeo, Domine, diaboli congressum, natura est celestis, nunc nequitia spiritualis, a te maior seculo, nocendi arte peritissimus, bellator ab adolescentia sua, in qua olim parentem nostrum superavit, animam ergo meam, tam in vita, quam in morte, a malo libera; omnia etiam mala temporalia pater auerte, exulet fames, discedant morbi, ne ingruant bella, ne sint lites, ut vitam singulari tuo beneficio quietam, & tranquillam, ab omni malo liberam,
in

*De modo orandi
in tuum obsequium impendamus
demum felicitatem eternam con
sequamur, fiat, fiat. Amen.*

CAPVT X.

*De examine post orationē
mentalem faciendo; &
de fructu ex illa
colligendo.*

Valde utile est finita ora
tione examinare, quo
modò ea successerit, & quid
in ea factum sit; idem exa
men deberet etiam institui
post recitatum officium, rosa
rium,

rium, aut Missam: præcipue tamen fieri debet post orationem mentalem.

Et 1. Considerabit an obseruata sint ea, quæ præcedere debent meditationem, vti an præuisa fuerit materia, an se bene posuerit in præsentia Dei, an fecerit debitam oblationem sui cum intentione recta, dolebit, si in aliquo errauerit, & emendationem promittet. 2. Examinabit an fuerit deuotus, & attentus, an distractus, & tepidus, solo discursu contentus (quod potius studium est, quam oratio) an in colloquio cū Deo confi.

De modo orandi

confidenter, & reuerenter, vt decet, se se habuerit, si omnia peracta sint bene, agat Deo gratias: si verò erratum sit, indaget causam erroris, vt alia vice illum emendare possit, quod & se facturum promittat.

3. Examinabit motus, inspirationes, & spirituales delectationes quas perceperit, & quid operatae sint, considerabit.

4. In mentem reuocabit proposita bona in oratione facta, vt ea executioni mandet, & fructus ex ea perceptos. Nam si oratio fuerit arbor,

bor sine fructu ~~maledicetur~~
á Christo, *cum ficu infructuosa*, Mat. II
sin vero fructum proferat, *Psal. 10*
crescet vt lignum plantatum
secus decurſus aquarum dás
fructum in tempore ſuo.

Fructus orationis ſunt cor-
rigere malos mores, deſerere
peccata, eorumque occasio-
nes etiam remoras fugere,
mortificare malas inclinatio-
nes, & imperfectiones, refre-
nare ſenſus, tentationibus vi-
riliter reſiſtere, vitia extripare,
procurare virtutum augmen-
tum, imitari vitam Chriſti præ-
cipuè eius charitatem, humi-
litem, obedientiam, pacien-
tiam

de modo orandi,

tiam, & firmam resolutionē
volūtariē crucē porrandi, &c.

Ut autem hi fructus ex me-
ditatione percipiantur, non
obiter, ac festināter, sed cum
magna attētiōne, quiete, ani-
miq; affectu peragēda est; &
cōsiderāda vitæ humanæ bre-
uitas, ac fragilitas, terūq; hu-
manarū vanitas, quib⁹ oñibus
mors finē imponit. Id si fece-
ris, spernes tēporalia, & mag-
na cura, studio, ac sollicitudine
sequeris æterna, ijsq; ad hære-
bis. Non enim sufficit orare,
meditari, ad Deū accedere, cū
etiā tangere, sed hæc omnia
magna cū fiducia, ac diligen-
tia

ria fieri debēt. Tangēbatur,
imo comprimebatur Christus *Mat. 15*
Dñs à turba, nemo tamē ex il-
la fructū percepit indè, præp-
ter vnā fæminā, quæ sanguinis
fluxū patiebatur, dicebatq; in-
tra se, *si tetigero solū simbriā vesti-
mēti eius, salua ero.* Dixit & sal-
ua facta est, quia magna id cū
fide dixit, magnoq; cū studio
accedere conata fuit, singula-
rī deuotione inflāmata, quæ
deuotio vitæ spirituali pluri-
mū cōducit: est autē deuotio
nihil aliud quàm promptitu-
do, & dispositio voluntatis
ad bene operandum.

Nec desperandū licet sub
indè

de modo orandi,

inde ex meditatione non percipiatur optatus fructus, sed potius imitandi sunt solertes agricolæ, quorum licet agri semel, ac iterum non tulerint fructum, semente, vel aquarum inundatione, vel nimia siccitate extincta: illi tamen eisdem rursus etiam eodem anno colere, & conserere solent, quia experientia didicerunt huiusmodi damna sæpè centesimo fructu resarciri.

CAPVT XI.

Modus pugnandi contra distractiones meditationem impediennes.

Quoniam

Quoniam commune est omnibus etiam Sanctis pati in oratione tentationes, & distractiones, impediētes quominus ex ea desideratus hauriatur fructus, nos hinc in subsidium eorum, qui hoc S. exercitium frequentant, ponemus causas, ex quibus illæ procedant, deinde & remedia quædam contra eas suggeremus.

Illæ itaque tribus ex causis nasci solent. 1. Ex nostra incuria, & negligentia quia nimium nos per diem diffundimus, non custodiētes cor, nec sensus refrenantes, caputque

De modo orandi

varijs ~~phantasmatis~~ smatibus adeo plenum habentes, vt vix nos ijs liberare possimus. Et licet in potestate nostra non sit, omninó non vexari huiusmodi cogitationibus, eas ramen, quando nimis sunt importunæ, diuino auxilio adiuti reijcere possumus, ac repellere.

2. Nascuntur ex tentatione dæmonis, omni conatu laborantis, vt cursum meditationis impediat. Et huic Ecclesia Catholica Spiritus Sæcti instinctu docet inuocare diuinum auxilium in principio orationis, dicendo: Deus in adiutorium meum intende,

de. S. Macarius, vt in vita eius
narratur, vidit tempore ora-
tionis in Ecclesia paruulos
Æthiopes tentantes fratres,
& in eos, qui negligentes erāt
insultantes; ad alios vero qui
in oratione attenti erant, mi-
nime accedentes.

Nascuntur etiam ex mala
nostra præparatione ante ora-
tionem: demum oriuntur ex
debilitate naturæ, etiam sine
nostra culpa, quia adeò su-
mus debiles, & miserabiles,
& adeò natura nostra, & ma-
xime potentia imaginatiua
per peccatum corrupta est, vt
non possimus dicere, vel se-

De modo orandi

mel orationem dominicam
sine diuersis cogitationibus à
propósito multum alienis : si
tamen debitam diligentiam
adhibeamus, possumus eas
etiam cum merito reijcere, di
uina ope adiuti.

His distractionibus vt pro
uideamus, pūde fierinos oportet,
quod stantes in conspectu
Dei, permittamus nos vinci
ab ijs, ideòque debemus fa-
teri tum präterita, tum præ-
sentia nostra peccata, vtpote
propter quæ modo ita casti-
gati sumus.

2. Debemus firmum face-
re propòsitum non admittendi
di

di cogitationes, quæ nos in oratione distrahant, easq; diuertere, quando veniunt, & rursus ab eo orationis loco, vbi interrupta fuit, incipere, & id ipsum toties facere, quoties redeunt, etiamsi millies id faciendum foret, nec propterea à animo despondere, aut ab oratione desistere. De S. Bernardo & Adelhardo Abbate refert Surius, quod quando intrabant ad recitandum officium Dei, soliti fuerint dicere: cogitationes, & causæ rerum temporalium stante ante ostium, vt soli ingrediamur, & reueriamur.

De modo orandi,

3. Genus armorum contra distractiones præbet ipsa oratio. Ioannes Abbas dicere solebat monachum tentatū debere ire ad cellam suam, & ad Deum orationem fundere. In hanc rem maxime seruire solent orationes, quæ vocantur aculatotiæ, cuiusmodi sunt. *Cor meum conturbatū est; dereliquit me virtus mea.* aut: *anima mea sicut terra sine aqua tibi:* aut illa Apostolorū: *Salua nos, perimus,* vel hæc cæci: *Fili David miserere mei:* aut: *Domine vim patior: confirma me in hac hora,* aut similes quæ multum iuuant. S. Macarius confi-

Pj. 7.

Pj. 142.

Mat. 8.

Luc. 18.

Isai. 38.

Iud. 13.

consilium dedit Theopom-
potentato carnali tentatione,
vt tunc non in terram sed sur-
sum versus cælum respiceret,
& tunc Deum illum adiutu-
rum assererat.

Quarum armorum ge-
nus est, magna fiducia in Deũ
fore, vt is, quemadmodum
nobis mandat, vt oremus, etiã
nobis vires, & auxilium præ-
beat, quo id ipsum præstare
possimus, & diabolo nos ten-
tanti resistere, hac fiducia ar-
mati cum Propheta dicere de-
bemus diabolo, & Angelis
eius: *Declinate à me maligni,*

Ps. 118

& scrutaber mandata Dei mei.

De modo orandi,

& alibi: venite exultemus
Domino, & ploremus ante
Dominum, qui fecit nos, &
in terram nos ad pedes Do-
mini proijciemus, vt liberet
nos ab illa tentatione.

Quintum remedium est,
vt quando in oratione dista-
cti sumus, nec eam deuotio-
nem, vel attentionem habe-
mus, quam cuperemus, saltē
desideremus eam habere, &
instanter petamus, vt eam ac-
cipiamus, Deus enim non
minus bona voluntate, san-
ctoque desiderio, quam re
ipsa, subinde lætatur.

Iuvat etiam plurimum ad
vincen-

vincendas distractiones, & negligentias in oratione, vt frequenter inter nos metipfos, tanquam boni mercatores rationem ineamus, ac peruestigemus, quomodò negotia salutis nostræ succedant, quam rationem Deo de singulis reddere possimus, quod si parũ nos profecisse viderimus, proponamus in posterum maiorem adhibere diligentiam. Alij vero repræsentant se corãm Deo, tanquam pueros infirmos, & plenos plagis, ac vulneribus, petuntque subsidium, sanitatem, & eleemosynam.

Expedit

De modo orandi,

Expedit quoque cogitate, nos versari inter Angelorum choros, eodemque modo nos Deum laudare, quo ipsi id præstant, ideoque ex toto corde dicamus: cum quibus & nostras voces, ut admitti iubeas deprecamur, supplicii confessione dicentes: Sãctus, Sãctus Sãctus; addentes, quod faciunt isti id & nos facere cupimus, nempe eodem modo te amare, benedicere, & prædicare.

Prodest prætereá instructum esse multis punctis, ut si meditatio in vno non succedat bene, sumatur aliud.

Nec

Nec obtentatione, qualicūque ea sit, animum deiicere debemus, imò potius nobis persuadere, fore vt resistendo illi, magnum nobis acquiramus meritum. In vitis Patrā lib. 3. n. 104. narratur de sene per decē annos tentato, quod cum fere desperaret, & de redeundo ad seculum cogitaret, audiuerit vocem dicentem: decem isti anni quibus certasti, erunt tuæ coronę, reuertere ad locum tuum, & ab omni mala cogitatione liber eris, & ita illi contigit.

Et si forte distractiones adeo vehementes forent vt
oratio-

De modo orandi,

orationem mentalem facere non possemus, tunc saltem aliqua vocalis oratio fundenda est, vt non valentes corde cum Deo loqui, saltem loquamur ore, nulloque modo orationem intermittamus.

Notandum, quod nulla harum distractionum Deum offendat, nisi sit voluntaria: si autem sit voluntaria, meretur punitionem, & Dei offensam, & oratio ipsa caret fructu. dicente S. Chryso-stomo. *Si non audis orationem tuam quomodo vis Dominum audire precem tuam?*

Non debet tamen orans
prop:

propter distractiones facile
formare scrupulos, quia aliàs
nunquam erit corde quieto,
& ad impossibile nitetur,
vel propter naturæ imbecillitatem,
vel phanthasiæ turbationem, quæ
nunquam quiescet, sicuti nec mare
ventis agtatum.

CAPVT XII.

*De orationibus iaculatorijs,
seu tertio orationis
genere.*

Quia forte aliqui nō possent se se supradictō modo

De modo orandi,

modo exercirare, aut ob capi-
tis debilitatem, aut ingenij ru-
ditatem, aut temporis defectū
vt nemo sit qui plane careat
hoc sancto exercitio, pone-
mus hic alium orandi, medi-
tandique modum magis fa-
cilem, quierit de præsentia
Dei per orationes iaculato-
rias.

Orationes iaculatoriæ sūt
breues orationes dictæ cum
magno animi affectu, & deuo-
tione quotidie sæpius per mo-
dum aspirationis, responden-
tes respirationi corporis, posi-
to inter quamque exiguo té-
poris spatio.

Harum

Harum multa ~~san~~ possunt
exempla, quæ tribus illis per
sonarum statibus, incipientiũ
proficientium, & perfectorũ
conueniant & seruiant. Vti
primò, ò Domine optarem
me nunquã te offendisse.
Secundò, condona mihi pec
cata mea. Tertio, vtinam te
amarem ex toto corde. Quar
to, vtinam tibi obedirem vt
debeo. Quintò, Da mihi,
Domine, cor humiliatum, &
spiritum rectum, & similes su
mi possunt ex Scriptura sa
cta.

In tribulatione, & angu
stijs dici potest: *Deus in adiuto
rium*

De modo orandi,

*ſum meum intende, Domine ad
adiuandum me feſtina. Sancte
Deus, ſancte fortis, ſancte
immortalis miſerere nobis.*

*Hæ orationes faciles ſunt
quia breues, & ab omnibus,
& in omni loco fieri poſſunt
cum attentione, & feruore
magno, & valde ſunt effica-
ces ad obtinendas à Deo gra-
tias, quia vt dicit S. Baſilius.
Melius eſt orare pauca cum at-
tentione, quam ſine illa. Nam
Deus non gaudet verborum multi-
tudine, nec ea vincitur, ſed feruo-
re ſpiritus. Vndè & S. Paulus
maluit: Quinque verba ſuo ſen-
ſu loqui, quàm decem millia ver-
borum*

borum in lingua.

Breuitas autem harum orationum compensari debet repetitione & frequentia earū-
dē, vt sic obseruetur id quod mandat Christus Dominus.
Orandum semper, & sine intermissione, & non deficiendum. Et hæ sunt, *reliquia cogitationis, que diem festum agent Deo.* S. Chrysostomus dicit nos omni hora debere offerre Deo vnā ex istis orationibus, vt orandi cursus cursum diei æquet. Adeo vt quoties auditur horologium, deberemus dicere ad Deum conuersit:

Conserua me Deus in hac hora,

K aut

de modo orandi,

aut semel salutationem angelicam, aut aliam similem orationem, quo medio sancti veteres magnam consecuti sunt perfectionem, & sanctitatem. Vnde & S. Augustinus approbat consuetudinem quorundam fratrum in Ægypto degentiū, qui crebras quidem, sed breuissimas habebant orationes, quas velut iacula feruentissime emittebant, ac subito. Ne scilicet per productiores moras euanesceret deuotio, ac pariter intentio, ac propterea sicut intentio non est obruenda, nec vis inferenda, si perdurare nō potest,

& meditando. 76

potest, ita nec citò abrumpen-
da, si durare potuerit.

CAPVT XIII.

*De praesentia Dei, & utili-
tate huius exercitij.*

QUærite Dominum, &
confirmamini, quærite
faciem eius semper. Dicit S.
Augustinus: *Querere faciem
Domini, esse coram Deo, & in eius
praesentia versari.* Et S. Bona-
ventura dicit: *Quod frequenta-
re hoc exercitium praesentia Dei,
sit initium beatitudinis, qua in
visione Dei consistit.*

k 2

Cum

De modo orandi

Cum nobis in hac vita nō sit permissū clare videre Deū, procurare debemus, vt saltē eum videamus eo modo, quo possumus pro fragilitate nostra, eum amemus, & reuerētiam ipsi exhibeamus, & ita nos semper geramus coram ipso inuisibiliter præsenti, ac si eum clarè oculis nostris nobis astantem videremus.

In hoc exercitio se exercebat propheta David ipsometeste: *Prouidebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi ne commouear.* Et merito amplexatus erat hoc exercitium, quia id solū
sufficit

sufficit ad faciendum hominem compositum, & in actionibus suis prouidum. Si enim famulus in conspectu domini sui temporalis compariturus, se comit, ac polit, vestesque suas bene aptat; ne qua dissolutione, aut alia re ipsum offendat, quid non facere debet homo in presentia Domini sui æterni, cuius sola memoria tremefacit, & peccandi ardorem extinguit.

Contra vero tantorum peccatorum, quæ in mundo committuntur, origo non aliunde procedit, quam ex eo quod Deus non statuatur præsens

de modo orandi,

adesse, & omnia videre. Unde merito S. Basilius dicit recitationem præsentiæ Dei medium esse efficacissimum, ad tentationes omnes, peccãdique pericula superanda, & ad virtutes acquirendas.

Deus volens Abrahamum facere perfectum, hoc ei dedit medium dicens: *Ambula coram me, & esto perfectus.* q. d. semper me tibi præsenti statue & eris perfectus. Nam hic modus imperatiuus pro futuro usurpatur.

Prætereà uti Deus nunquã
Is. 49. nôstri obliuiscitur, ita & nos
nunquam oculos nostros ab

eo auertere debemus dicentia
Psalmista: *Oculi mei semper ad* Ps. 24.
Dominum. Et S. Greg. Nazian.
quod non tam sepe respira-
re debeamus, quam Dei me-
minisse. Ex quibus colligitur
quam hoc exercitium neces-
sarium sit ijs, qui vitam profi-
tentur spiritualementem.

CAPVT XIV.

*Qua in re consistat hoc
exercitium.*

Cōsistit in duabus opera-
tionibus vna intellectus
altera voluntatis: ab intelle-
ctu

De modo orandi

Et requiritur, ut consideret Deum ubiq; & in omnire, & qualibet eius parte esse, totū quē mundum implere. Pleni sunt cæli, & terra gloria tua. Hic exercenda fides, ut id ipsum credatur, quia ut dicit S. Paulus: *Non longe est ab uno quoque nostrum, in ipso enim vivimus, movemur, & sumus.* Et S. Augustinus in libris confessionum dicit: *Quarebam extra me quod habebam intra me.*

Et si ipse non esset rebus omnibus præsens eas conservans, subito redigerentur in nihilum. Nam in manu eius omnes fines terra. Dant aliqui
fimi

similitudinem ad rudem nostrum intellectum accommodatam, & se ipsos in medio infiniti huius maris, quod est Deus, constitutos, ab eo quæ circumdatos imaginantur, eo modo quo foret spongia proiecta in mare, plena aquis, & quasi ab ijs absorpta. Et licet hæc, aliæque similitudines similes multum claudicent, ut dici solet; tamen proposito nostro deseruiunt, & nostrum intellectum adiuuant.

Notandum est quod aliqui in hoc exercitio imaginentur Christum sibi ad latus astare, & omnia quæ faciunt videre,

de modo orandi,

videre, siue tanquam cruci affixum, aut columnæ alligatū, aut in præsepio collocatū, siue in forma, qua in hoc mūdo fuit conuersatus.

Et licet hæc imaginatio quibusdam sanctis bene successerit; periculosa est tamen, eo quôd capitis infirmitatem facile inducat, & aliquando contingere potest, vt die vno perdere faciat quicquid toto anno fuerit acquisitum.

Verum præsentia Dei, de qua hic, excludit illas imaginationes subtiles, nam agimus de præsentia Dei, quatenus Dei, quem in omni loco præsen-

& meditati. 78

præsentem credere debemus
& hac de re eliciendus est ac-
tus fidei, vti S. Paulus dicit
de Moyse. *Inuisibilem tamq;*
videns sustinuit. Et facete o-
pottet instar amici loquentis
noctu in tenebris cum altero
amico, & non interrogantis,
quomodo is alter sit constitu-
tus, aut se se habeat. Hinc
Deus volens loqui cum Moy-
si, in nube obscura, & tene-
brofa apparuit, nec voluit vi-
deri ab ipso: sic & tu credere
debes Deum præsentem, & si
eum non videas. Ad secundã
verô operationem, quæ est vo-
luntatis, in qua præcipuè cõ-
sistit

Heb. 11

Exod. 3

De modo orandi

sistit virtus, & efficacia huius exercitij, spectat cor feruentibus quibusdam inflammare desiderijs, quibus anima flagret vniri cum Deo perfectæ charitatis vinculo, qualia sūt vna quædam suspiria ex imis visceribus educta, quibus anima ad Deū accutat, ipsumq; interpellat. Et hæc à Sāctis vocātur aspirationes, & per orationes iaculatorias, quæ quasi ignitæ quædam sagittæ è corde exeunt ad Deū directæ, declarantur, de quibus supra.

Summa praxis huius exercitij consistit in hoc, vt siue quis comedat, siue bibat, siue se

& meditando. 79

se vestibus iuduat, si urexuat,
si uexeat, siue intret domū, si
ue oret, siue laboret, semper
laudet, & gratias agat Deo,
nunc cælum respiciens, nunc
piam aliquam imaginem, nūc
se Deo offerens, eiq; gratias
pro beneficijs præstitis agēs,
aut de peccatis commissis ve
niam petens. Quæ si fecerit
cum magna facilitate multū
in via spiritali proficiet, &
præcepto de semper & sine
intermissione orando, & non
deficiendo, etiam hoc modo
faciet satis. Et in hoc exerci
tio etiam infirmi sine vlla mē
tisturbatione se exercere pos
sunt

De modo orandi,

sunt. Facit etiam hoc exercitium ad functiones nostras, muniaque recte obeunda, quia si considerauerimus nos Deum habere præsentem, ab eoque nos secundum opera nostra iudicandos, non audebimus in ijs defectus committere, aut etiam perpetrare Opera autem nostra quotidiana sunt, dicere officium, examinare conscientiam, dicere, vel audire Missam. quæ omnia bene faciemus si Deum nobis præsentem in ijs semper statuerimus.

Merito dicit magnus quidam Doctus, quod qui diligenter

& meditando. 80

genter hoc exercitium frequē
tauerit, adiunctis prædictis
affectibus, & desiderijs, breui
cum fructum percepturus sit
vt se, suumq; cor plane muta
tum, à mundo auersum, & ad
Deum conuersum sentiat.
Quod faxit Deus, benedictus
in secula.

Vt hæc sancta cogitata ex
ecutioni mandentur, deberet
P. Prouincialis deputare virū
grauem, qui quotidie post
horas matutinas, per horæ spa
tium nouitios in ijs exerceret:
deinde mandare, vt bis quali
bet septimana à nouitijs corā
suo magistro, fieret conferen
tia.

de modo orandi,
tia ad examinandum progres-
sum in ijs factum à tempore
vltimæ conferentiæ.

Expeditet etiam vt quis-
que nouitiorum haberet li-
brum Ludouici Granatensis,
qui dux peccatorum inscribi-
tur, aut alium similem, ex quo
meditationis puncta sumerēt
quoadvſque bene sint instru-
cti, vt ea communia, & eadē
sint omnibus, quia si circa
easdem res meditentur facile
postcā in conferentia videbi-
tur, quem quisque inde fru-
ctum colligat.

Demum curare deberet P.
Prouincialis, vt oratio, seu
medita-

& meditati. 81

meditatio fieret. à Religiosis
in vnum locum congregatis
propter faciliorem exauditio-
nem dicente Christo : *Si duo* Mat. 18
ex vobis consenserint super ter-
ram de omni re, quamcumq; pe-
tierint, fiet illis à patre meo, Vbi
enim sunt duo, vel tres congrega-
ti in nomine meo, ibi sum. in me-
vio eorum Iste autem locus de-
beret esse Ecclesia, quia illa
est *domus orationis*, in ea faci-
lius cæteris paribus exaudiun-
tur preces, teste Salomone,
qui id Deum pollicitum asse-
rit hisce verbis. *Aperias oculos* 2. Paro
tuos super domum istam, & su c. 6.
per locum istum, in quo pollicitus

de modo orandi,
es, vt inuocaretur nomen tuum,
& audires orationem, quam ser-
uus tuus orat in eo. Deniq; in
Ecclesia magis accenditur de-
uotio tum ob loci sanctitatē,
tum etiam ob præsentiam sã-
ctissimi Sacramenti, & San-
ctorum Angelorum, qui con-
stituti sunt super muros Ieru-
salem custodes, & tota die, ac
nocte in perpetuum nõ tace-
bunt, scilicet laudate nomen
Domini benedictum in secu-
la. Amen.

Quoniam autem ad recte
meditandum, aut orandum
plurimum iuuat bene cõmu-
nicare, aut Missam legere, vel
audire,

audire, puncta quædam hic subijciemus, quibus communicaturus, Missamue recitaturus, vel auditurus immorari debeas, vt rite sacra illa munia obeas.

CAPVT XV.

Quid communicaturus missamue lecturus, vel auditurus facere debeas.

Primum dirige vota tua, & desiderium ad Deum, & vide quibus affectionibus & desiderijs trahi debeas ad sacra mysteria celebranda. I:

Te trahere debet desiderium

L:

rium

De modo orandi

rium. conscientiam tuam à peccatis expurgandi, nam per hoc sacrificium, quasi per hostiam expiationis peccata purgantur.

II.

Pressura alicuius tribulationis, vt ab ea libereris.

III.

Infirmi-
tatis tuæ intuitus, & consideratio, vt eam quasi medicinam ad te voces, per quam ab omni infirmitate citius libereris, ac protegaris.

IV.

Desiderium alicuius gratiæ, vel spiritualis beneficij impetrandi, vt per eum, cui pater nihil negare potest, obtineas:

V.

Gratiarum actio pro omnibus.

& meditati. 83

nibus beneficijs temporalibus, ac spiritualibus tibi, & alijs impensis, cum nihil habeamus Deo retribuere pro omnibus, quæ tribuit nobis præterquam calicem salutatis accipere, & sacrificare hostiã laudis, id est Iesum Christũ.

Charitas, & compassio proximorũ, nam pro salutẽ viuorum, & requie defunctorum nihil efficacius interpellat, quam Christi sanguis effusus in remissionem peccatorum.

Dei, & sanctorum laus, cũ nihil habeamus, aut facere valeamus, quo possimus D.ũ, & sanctos pro sua dignitate

L 3 lauda

VI

VII.

de modo orandi,

laudare, nisi Christum sacramentaliter Deo patri offerre, & immolare.

VII.

Dei amor, & dilectio, ut eam inuites ad te per inuiscerationem spiritualis refectio- nis in te ipso.

IX.

Sitis, ac desiderium augen- dæ gratiæ, quia hoc sacramen- tum continet fontem gratia- rum.

X.

Ardor, & suspirium, quo cupias totis visceribus virtu- re huius sacramenti ab om- ni inquinamento carnis, & spiritus mundari, & ab omni- bus periculis, & tentationi- bus erui, ac liberari.

SALV.

SALVATIO FA-
cienda frequenter in di-
vino Eucharistia Sa-
cramento.

POtes adorare Dominum
Iesum Christum recitan-
do septies orationem domi-
nicam, & salutationem ange-
licam in honorem septem ef-
fusionum sanguinis Domini
nostri hoc modo:

In honorem sanguinis effu-
si in circumcissione petitur do-
num sapientiae, & virtus casti-
tatis,

De modo orandi

II. In honorem sanguinis effusi in horto, petes donum intellectus, & virtutem abstinentiæ.

III. In honorem sanguinis effusi in colūna petes donū sciētiæ, & virtutem charitatis.

V. In honorem sanguinis effusi in coronatione spinarum petes donum timotis, & virtutem humilitatis.

V. In honorem sanguinis effusi in fixura manuum, petes donum consilij, & virtutem misericordiæ.

VI. In honorem sanguinis effusi in fixura pedum, petes donum fortitudinis, & virtutem
tem

tem perseverentiæ.

In honorem sanguinis effusi in vulnere lateris, petes VII.
donum pietatis, & virtutem patientiæ.

Non erit tibi difficile interdium aliqua ex istis in tentationibus facere, quod si hoc prætermittas; accurres tamen quando petes ad S Sacramentum. Rex est enim infinite benignus, & miserationum Dominus, qui se honorantes exaltat, quærentes admittit, bona postulantes, vacuos non dimittit.

de modo orandi,

M E D I T A T I O

de communione spirituali,
qua seruit etiam pro prepara-
tione ad communionem
sacramentalem; ad adoratio-
nem S. Sacramenti, & ad
sanctissimum Misse sa-
crificium cum fructu
audiendum.



Confidera, quòd
spiritualis cõmu-
nio, est exercitiũ
quoddam actuum
inter-

internorum, quibus etiam sine Sacramenti reali susceptione fructus Sacramenti, qui est unio cum Christo, percipitur.

Fieri autem debet infra scripto modo ad imitationem sacerdotis celebrantis : nam sicut ille offert sacrificium, & accipit Sacramentum, ita & ego in primis offeram sacrificium Missæ pro gratiarum actione pro omnibus mihi collatis beneficijs, & in peccatorum meorum remissionem, aut pro fidelibus defunctis, ut à Deo illis veniam impetrem. Deinde Sacramentum
Spiri

de modo orandi,

tu liter suscipiam ardenti de-
siderio Christum Dominum
comedendi, & vitam æternā
consequendi, qui enim man-
ducat meam carnem, & bi-
bit meum sanguinem in me
manet, & ego in illo, & ha-
bet vitam æternam, sicut Do-
minus.

Actus autem virtutū theo-
logicarum exercere debes hoc
modo.

Pro actu fidei dicere de-
bes Deo: Scio Domine tibi
non defuisse sapientiam ad
inueniendum medium pro
spirituali animæ nostræ refe-
ctione: nec bonitatem ad id
volentem.

& meditando. 87

volendum, nec potentiam ad
id exequendum, ideo maio-
ri certitudine credo. adesse
corpus, & animam, & Chri-
sti diuinitatem, quam si ocu-
lis cernerem; & quemadmo-
dum in cælesti regno clara
suæ diuinitatis visione, ita in
terra replet in bonis deside-
rium nostrum cum hoc Sa-
cramento visione veræ fidei.

Deinde excita te ipsum
hoc modo, ac dic:

Credo, Domine firmissi-
me in hoc Sacramento sanc-
tissimę Eucharistię sub vela-
mine accidentium contineri
Iesum, Christum, Dominum
meum,

De modo orandi

meum, vnà cum corpore, & anima, sanguine, & diuinitate sua.

Credo illic præsentem esse Dei filium vniuersum, infinitum æternum, immensum, omnipotentem, sapientem, sanctum, atque ad eum ipsam sapientiam & sanctitatem.

Credo illic adesse Saluatorem, magistrum, patrem, indicem, & glorificatorem meum, qui pro me in stabulo natus, flagellis durissime cæsus, spinis coronatus, & cruci affixus.

O Rex meus, & Deus meus, quanuis te non clarè videam, tamen mihi satis est, quod certo

certó credam te hic reuera
præsentem esse, ac proindé te
adoro, te glorifico, non se cus
ac si palàm absque velamine
te intuerer.

Gaudeo, quod te præsen
tem habeam, & gratias ago,
quod mecum esse non dedig
neris; excita fidem meam, vt
semper tecū manere possim.

Orabis postea.

Verbum diuinum in si
nu Patris summi habi
tans, quare in angustissimum,
vilissimi hominacionis sinum
te

De modo orandi,

te dimittis . O Rex. gloriæ;
qui super omnes cælos in thro-
no maiestatis tuæ infinitus re-
sides; ita ne te humilias? vt su-
prà terram in loco maximæ
abiectionis, & humilitatis
confidere velis? Infinita cha-
ritas, quæ tantæ humilia-
tionis causa fuit; vt me exal-
tares, & ad diligendū te pro-
uocares, ipsa me trahat, & co-
gat, vt pro tanto amore, quo
me prosequeris, ego te reda-
men, me demittam, & humi-
liem pro te, sicuti tu te humi-
liasti, & demisisti pro me.

Post hæc actum spei exer-
cebit; hoc modo.

& meditandi. 89

Inhæreas firmitèr immensæ
Dei sapientiæ, bonitati, om-
nipotentia, ac fidelitati, qua
sua promissa complet, tunc
dices Domine, qui promisi sti
digne sumentibus hoc Sacra-
mentum, & panem hunc ví-
uum comedentibus quod
nunquam morientur, im-
mortaliter te in me, & me
in te permansurum confido,
ideoque concede, vt digne
illud sumere valeam, vt tuo-
rum promissorum particeps
esse queam. Hoc spero, & cō-
fido de pietate diuinæ maie-
statis tuæ.

M

Aspi;

De modo orandi.

Aspiratio ad Deum.

O panis vitæ vehementer
desidero suscipere te,
magna frectus fiducia, quod
spiritum meum sis viuificaturus,
cor meum roboraturus,
animam meam lætificaturus,
potentias meas confortaturus,
meque in alium hominem
commutaturus.

O Saluator dulcissime hanc
fiduciam in me adauge, ut
tuarum promissionum dignus
efficiar.

Aliquando etiam cum cetero
tutior

turione dicam: Domine non
sum dignus.

Non nunquam dicam in-
tra me: Si aspectus serpen-
tis ænei sanabat infirmos à ser-
pētib; vulneratos, quanto
magis si te viua fide intuitus
fuero, & tu me respexeris, ab
omnibus meis ærumnis, ac
miserijs liber ero?

Uterius addam cum fæ-
mina fluxum sanguinis patiē-
te. Si tetigero tantum fim-
briam vestimenti eius, saluus
ero. Dicam aliquando, si um-
bra Petri sanabat infirmos,
quanto magis umbra huius
sancti Sacramenti sanabit ani-

De modo orandi,
mam meam ægrotam ab om-
ni spiritali infirmitate?

Hac fretus fiducia Missæ
sacrificio interesse volo, & sa-
cram hostiam vna cum sacro
calice intuebor; nam mag-
na fides magna impetrat,
& quo magis confidenter di-
latatur affectus, eo amplius
à diuina misericordia impe-
tramus.

*Actum charitatis hoc mo-
do potes exercere.*

A Gere Deo gratias, &
gaudere de benignita-

& meditandi. 91

te, charitate, omnipotentia,
& liberalitate Christi, quæ in
hoc conuiuio maxime elu-
cet; lætaborquè, quod tam
ardenter ab eo me amari au-
dio, vt se mihi tribuat in ci-
bum. Ardenti etiam cupidi-
tate flagrabo, vt omnes eum
cognoscant, diligant, & ve-
nerentur in hoc sacratissimo
Sacramento, ac me illi totum
offeram, profiteborque om-
nibus me nihil velle, aut nol-
le, nisi, quod suæ diuinæ
maiestati placitum
esse sciam.

De modo orandi,

Aspiratio.

CVM hoc sanctissimum Sacramentum sit præstantissimum beneficium, & donum liberalitatis diuinæ, summam quoque in nobis requirit, quæ fuerit possibilis, animæ gratitudinem.

Pro excitanda vero efficaci-
ciori deuotione fides est ex-
citanda, & Dei præsentia ob-
oculos ponenda, & vbi Rex,
ibi aula regia, & Angelotum
chori, inter quos ego assistens
cordis affectu prostratus pro-
rumpam

rumpam in illa verba : Exi
à me Domine, quia peccator
egofum; vel cum sancta Elie
sabetha: vnde hoc mihi, quod
veniat Dominus meus ad me?
vel cum propheta dicā; quid
est homo, quod memor es
eius, &c. Aliquando cū Ange
lis dicā, sanctus, Sāctus, San
ctus, &c. Aliquando recitabo
canti. ū puerorum. Benedi
cite omnia viam opera, &c.

Ad cuius imitationem ali
quando ad laudes inuitabo
choros Angelorum, Patriar
charum, Prophetarum, Apo
stolorum, Euangelistarum,
Martyrum, Doctorum, Pon
tificum,

De modo orandi,
ficum, Confessorum, Sacerdo-
tum, Leuitarum. Virginum,
& Viduarum, omniunq̄ue
Sanctorum, & Sanctarum in
hunc modum.

Benedicant te Dominé
omnes Angeli, Archangeli,
& Throni, Principatus lau-
dent, & glorificent te in se-
cula. Benedicant te Cheru-
bini, Seraphini, &c.

Aliquando animam inui-
tabis ad laudandum cum
Propheta. Benedic anima
mea Dominum, &c.

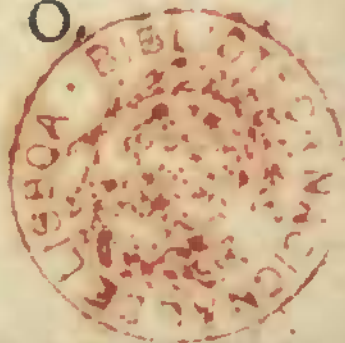
Deinde pete aliquam gra-
tiam ab eo, quem suscepisti
hospitio, & dices: Ecce quã
gravi-

grauibus animæ perturbatio-
nibus sum pressus, superbiæ,
iræ, luxuriæ.

Dicas ad me, quod Zachæo
olim dixisti. Hodie huic do-
mui salus facta est.

Offeras postea Deo cor tuū
& animam, ita ut non tibi,
sed Deo uiuat, & dicere pos-
sit: Viuo ego, iam non ego,
viuit in me Christus.

L A V S D E O.



Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.



EM LISBOA.
Por Pedro Craef
beeck Impressor
del Rey. Anno
1624.

12

EM LISBOA
por Pedro Gual
depois Impressão
de Lisboa
1624















